БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 162 (7162)
ИЮЛИИН 10
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэхэ

Коммунистическэ парти, Советскэ правительствын хүтэлбэри доро Эхэ оронойнай социалистическэ экономико үзэгдөөгүй түргэнөөр хүгжэжэ байна. Арадай ажахын бүхы амжалтын үндэһэ һуури болохо хүндэ промышленностьда саг үргэлжын анхарал оролдолго хандуулагдана, тэрэниие үргэдхэлгэдэ жэл бүхэндэ ехэхэн мүнгэн зөөри һомологдоно.

Мүнөө үедэ оронойнай промышленность илангаяа хүдөө ажахыда хэрэгтэй машина зэмсэгүүд болон бусад хэрэгсэлнүүдые элбэг ехээр үйлэдбэрилжэ байна. Промышленна түрүү предприятинуудай коллективүүдтэ үдэр ерэхэ бүри ажалайнь бүтээсэ дээшэлнэ, абаһан социалистическэ уялгануудынь болзорһоо урид дүүргэгдэнэ.

Тэрэ тоодо мүн манайшье республикын промышленностиин түрүүшүүл абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлэн, продукци үйлэдбэрилхэ табадахи табанжэлэй түсэбые урдшалан бэелүүлжэ байна. Улан-Удын сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ажалайнгаа бүтээсые саг үргэлжэ дээшэлүүлэн, һара, квартал бүхэнэй түсэбһөө гадуур хэдэн мянган метр сэмбэ үйлэдбэрилэн гаргана. Эндэ табанжэлэй түрүүшүүлэй тоо улам олошорно. Тэрэшэлэн «Бурмонпромсоведэй» Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин, Улан-Удын модоной заводой коллективүүд продукци үйлэдбэрилхэ табанжэлэйнгээ даалгабарита түсэбүүдые болзорһоонь хэдэн һараар урид дүүргэнхэй.

Эдэ предприятинууд хайшан гээд иимэ амжалта ехэтэйгээр хүдэлмэрилнэб гэжэ хараха болоо һаа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө абаһан социалистическэ уялгануудаа заатагүй дүүргэхын түлөө саг үргэлжэ тэмсэдэг, тус асуудалда хүтэлбэрилэгшэдэйнь, партийна, профсоюзна организацинуудайнь зүгһөө шухала анхарал хандуулагдадаг байха юм. Хүдэлмэришэн, бригадир, мастер бүхэн өөрынгөө абаһан уялгые мартадаггүй. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө бүхы шадабари мэргэжэлээ гаргадаг байна. Иимээр хүдэлмэрилһэнэй ашаар предпри[illegible] продукци үйлэд[illegible] түсэб саг соогоо [illegible]ргэгдэдэг байна.

Гэбэшье, иимэ амжалта республикымнай промышленностиин бүхы предприятинуудта туйлагдадаггүй байна. Предприяти бүхэнэй доторойрезервүүд хүсэд дүүрэнээр ашаглагдадаггүй. Олохон предприятинууд һарын, кварталай түрүүшын үдэрнүүдтэ графигай дүүргэлтые туйлаагүй дээрэһээ һүүлэй үдэрнүүдтэ элдэб тэбдэлгэ гаргана, даалгабаряа дүүргэнгүйгөөр гүрэндэ продукци дутуу үгэнэ. Эдэ бүгэдэ юун дээрэһээ гаранаб гэхэдэ, предприятиин хүтэлбэрилэгшэдэй абаһан социалистическэ уялгаяа дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэдэггүй, бригада, цех бүхэнэй хүдэлмэриин ябасые саг соонь үйлэдбэриин суглаан дээрэ харадаггүй дээрэһээ болоно бшуу.

[illegible]ээ болгон «Забайкаллес» комбинадай, нютагай промышленностиин хэдэн предприятинуудай коллективүүдэй абаһан уялгын дүүргэлтые харахада тон хангалтагүй. Тэдэнэрэй жэлэй эхиндэ абаһан уялга соо ажалай бүтээсые тэды процентээр дээшэлүүлхэ, ажалай эмхидхэлые эрид һайжаруулха, машина зэмсэгүүдэй миин байлгые усадхаха, продукциин шанарые һайжаруулха, үниень химдаруулха гэжэ байжа хэлэгдэһэн байна. Теэд бодото дээрээ энэ уялганууд дүүргэгдэнэгүй, харин саарһан дээрэл бэшэгдэһэн зандаа үлэнэ. Итанцын, Баргажанай, Байкальска леспромхозуудта түрүүшын хахад жэлэй дүүрэтэр абтаһан уялгануудай дүүргэлтэ хүсэд шалгагдаагүй байһаар. Эдэ леспромхозуудай олохон хүдэлмэришэд абаһан уялгынгаа ямараар дүүргэгдэжэ байһаниие, социалистическэ мүрысөөндэ али участогайхидай түрүүлжэ, гээгдэжэ ябаһые мэдэхэгүй байна. Үйлэдбэриин суглаанууд дээрэ баталан абтаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө һулаар тэмсэдэг хадаа эдэ леспромхозууд гээгдэлээ түргөөр усадхажа шаданагүй.

Социалистическэ уялга гээшэ тон хүндэтэй, харюусалгатай хэрэг мүн. Тэрэниие предприяти бүхэнэй коллектив заатагүй дүүргэхэ ёһотой. Абаһан уялгаяа дүүргэхын тулада предприяти бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха ёһотой. Тиимэһээ ажалай бүтээсые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл коллектив бүхэнэй абаһан уялгаяа дүүргэхэ арга нүхэсэл болоно. Юуб гэхэдэ, тус асуудалые шиидхэнгүйгөөр продукци үйлэдбэрилхэ гүрэнэй түсэбые саг болзор соонь дүүргэхын аргагүй ха юм. Предприятиин бүхы резервүүд, арга боломжонууд ашаг туһатайгаар хэрэглэгдэхэ байна. Хүдэлмэришэн бүхэнэй барижа байһан станок болон бусад машина зэмсэгүүдээ дүүрэн хүсөөрнь ашаглажа нормынгоо дүүргэлтые үдэр бүхэндэ дээшэлүүлхэ, ажалай новаторнуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо, үйлэдбэри дээрээ шэнэ технологи шадамараар хэрэглэхэ тон шухала. Эдэ бүгэдэ хадаа коллектив бүхэнэй абаһан социалистическэ уялгын дүүргэлтые хангаха эшэ үндэһэниинь болохо байна.

Предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриингөө суглаанууд дээрэ уялгынгаа дүүргэлтые хангахын тулада эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулхыепь ажахынгаа хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ хэхэ ёһотой.

1955 он—табадахи табанжэлэй һүүлшын жэл мүн. Предприяти бүхэнэй коллектив абаһан уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлмэрилжэ продукци үйлэдбэрилхэ табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ зэргэтэй. Хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлжэ, уялгын дүүргэлтые амжалтатайгаар бэелүүлхэ ябадал хангахые предприятинуудай партийна, профсоюзна, комсомольско организацинуудһаа эридэнэ.

Үбһэ хуряалгаяа эмхитэйгээр эхилбэ

КЫРЕН. (Телефоноор абтаба). Аймагай колхозууд һаяын үдэрнүүдтэ үбһэ хуряалгадаа орожо, түрүүшын сомоонуудые бодхоожо байна. «Красный пахарь», «Путь Ленина», Булганинай нэрэмжэтэ колхозууд аймаг доторо түрүүлжэ үбһэндэ ороо.

«Путь Ленина» колхоз түрүүшын хэдэн арбаад гектар талмай сабшаба. Энэ колхозой Максим Шархановай хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай звено үбһэ хуряалга эмхитэйгээр эхилжэ, амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ. Тиин июлиин 8-да тэрэ звено түрүүшын һүритэй болобо. Үбһэ хуряалгынь машинанууд һайн шанартайгаар заһагдаһан байжа, мүнөө нэгэшье һаадгүйгөөр хүдэлнэ. Звеногой залуушуул болон комсомолецууд үбһэ хуряалгые богони болзор соо дүүргэхын тула тэмсэнэ.

БАЙКАЛО-КУДАРА. (Телефоноор абтаба). Аймагай колхозуудай сабшалангуудта ногооной һайн ургаса мүнөө жэл ургаа. Тэндэхи колхозууд мүнөө 3-дахи үдэрөө үбһэ сабшажа эхилээ. Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой сабшалан дээрэ 80 гар хажуураад хүдэлмэрилнэ.

Түрэл орон доторнай

Шахтёрой үдэрэй хүндэлэлдэ

ВЛАДИВОСТОК, июлиин 8. (ТАСС). Приморьеын шулуу нүүрһэнэй промышленностиин предприятинуудта шахтёрой үдэрэй хүндэлэлдэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрбэ.

Нэгэдэхи Сучанска шахтын коллектив горнягуудай һайндэрые ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтахын түлөө бэлэдхэжэ байна. Энэ коллектив үнгэрэгшэ жэлтэй сасуулбал нүүрһэ малталгаяа нэгэ хахад дахин ехэ болгоо. Энэ шахта 7 һарынгаа программаһаа гадуур нүүрһэ малтажа эхилһээр хоёр недели болобо.

Ворошиловска шахтауправлениин, «Артемуголь» трестын 10-дахи, 24-дэхи, 299-дэхи Сучанска шахтануудай горнягууд түсэбһөө гадуур үдэр бүри олон зуун тонно нүүрһэ малтана.

Үдэшын дээдэ һургуулинуудта студентнүүдые абалга

Энэ жэлдэ дунда һургуули дүүргэһэн олон мянган хүбүүд, басагад предприятинууд болон эмхи зургаануудта ажаллахаар орожо байна. Тэдэнэрэй олонхинь ажалһаа таһалдангүйгөөр дээдэ эрдэмтэй болохые хүсэнэ.

Болбосоролой аттестадуудтай болоһон хүдэлмэришэд болон албахаагшад заочно, мүн үдэшын дээдэ һургуулинуудта мэдүүлгэнүүдые барижа байна. Энэ жэлдэ дунда һургуули дүүргээд, үйлэдбэри дээрэ ажаллажа эхилһэншье залуушуул тэдэнэрэй дунда бии.

Машина бүтээлгын Московско үдэшын институт нэгэдэхи курсадаа энэ жэлдэ 500 хүниие абаха юм. Машина бүтээлгын талаар элдэб мэргэжэлтэй инженернүүд-механигуудые институт бэлэдхэхэ байна.

Металлургическа институдай үдэшын отделенидэ энэ жэлдэ олон залуушуул һуралсаха юм. Энэ институтда дунда һургуули дүүргэһэн 150 хүдэлмэришэд мэдүүлгэ бараа. Энэ һургуулида орогшод металлургическа гү, үгышье һаа, энээндэ дүтэрхы ажалда хүдэлмэрилхэ уялгатай.

Үдэшын дээдэ һургуулинууд болон отделенинүүдтэ июлиин һүүл болотор мэдүүлгэнүүд абтажа үргэлжэлхэ юм.

(ТАСС).

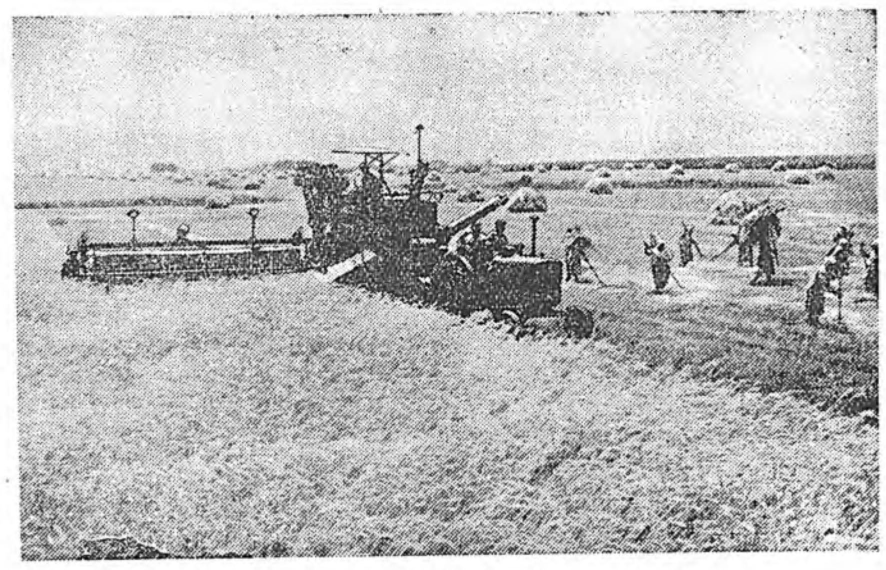

Краснодарска хизаар. Пластуновско районой Будённын нэрэмжэтэ колхоздо таряае түүбэрилэн хуряаха арга хэрэглэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Будённын нэрэмжэтэ колхоздо шэниисые түүбэрилэн хуряалга харуулагдана. Васюринска МТС-эй комбайнер Г. С. Шапошников комбайнаар таряа хадажа ябана.

ТАСС-эй фотохронико.

Комбайнуудта хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэнүүд

САРАТОВ, июлиин 7. (ТАСС). Залаата культурануудые түүбэрилэн хуряаха үедэ комбайнуудта хэрэглэгдэдэг түхеэрэлгэнүүдые бэлэдхэлгэдэ городой 20 шахуу предприятинууд хабаадалсана. Эдэ түхеэрэлгэнүүдые бүтээжэ байгаа заводуудай конструкторнууд МТС-үүдтэ ошожо, тэдэ түхеэрэлгэнүүдтэй механизаторнуудые танилсуулна. Саратовта хэгдэһэн 100 гаран түхеэрэлгэнүүд областиин колхозууд болон совхозуудай полинуудта мүнөө хэрэглэгдэнэ.

«Серп и Молот» заводой коллектив хэбтэһэн таряа хуряаха түрүүшын 50 түхеэрэлгэнүүдые бүтээгээ. Хүндэ машина бүтээлгын завод наран сэсэг хуряаха 700 түхеэрэлгэнүүдые бэлэдхэжэ эхилбэ. Городой хэдэ хэдэн предприятинууд, тэрэ тоодо подшипникова завод, нэгэдэхи табанжэлэй нэрэмжэтэ модоной комбинат 500 түхеэрэлгэнүүдые бэлэдхэхэ уялга абаа. Тэдэ түхеэрэлгэнүүдынь тарянай комбайнаар кукуруза хуряаха үедэ хэрэглэгдэхэ юм.

* * *

ЧЕЛЯБИНСК, июлиин 7. (ТАСС). Комбайнуудта хэрэглэгдэхэ тусхай түхеэрэлгэнүүдые бэлэдхэхэ гэһэн шухала захилые Челябинска тракторна заводой коллектив дүүргэжэ эхилбэ. Эдэ түхеэрэлгэнүүдые бэлэдхэлгэдэ 30 гаран цехүүд хабаадалсана.

Түрүүшын ээлжээнэй олон тоото түхеэрэлгэнүүд бүтээн гаргагдаба. Тэдэ түхеэрэлгэнүүд Акмолинска, Петропавловска областьнуудта эльгээгдээ.

Хатаагдаһан намаг газар дээрэһээ ехэ ургаса абтана

МИНСК, июлиин 8. (ТАСС). Белоруссиин колхозууд намаг газарые хатааһанай ашаар сабшалангайнгаа талмайе энэ жэлдэ 50 мянган гектараар үргэдхөө. Хатаагдаһан нуга газарнуудта ногоон һайнаар ургажа, хаа хаанагүй үбһэ сабшалга эхилбэ. Могилёвско областиин Кировскэ районой «Рассвет» гэжэ хүдөө ажахын артель намаглиг газар дээрэ мянгаад шахуу гектарай сабшалантай юм. Эндэхи газарай хатаагдаагүй байха үедэ гектар бүриһөө 7—10 центнер үбһэн хуряагдадаг байгаа һаа, мүнөө 35—40 центнер хуряагдадаг болоо.

Минскэ областиин Дзержинскэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой сабшалангай талмай дээрэһээ бүри һайн ургаса хуряагдана. Сабшалангайнгаа талмай дээрэ элдэб ногоонуудые таридаг, үтэгжүүлгэ хэдэг, болоһоной ашаар энэ колхоз иимэ һайн ургаса хуряадаг болоо. Тус колхозой дүй дүршэлые Гомельско, Молодечненскэ, Витебскэ областьнуудай колхозууд хэрэглэжэ, сабшалангаа һайжаруулха тушаа ехэ хүдэлмэри хэнэ. Намаглиг газар дээрэһээ үбһэн ехээр хуряагдадаг болобо.

Велосипедүүдые бүтээлгэ нарижуулагдана

ШЯУЛЯЙ, (ТАСС). Велосипедүүдые бүтээлгын Шяуляйска заводой уралан нарижуулагшад велосипедэй урда мөөрые суглуулхын тула тусхай станок бүтээбэ. Энэ станогые хэрэглэһэнэй ашаар велосипедые суглуулга 3 дахин түргэдхэгдөө.

Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал велосипед бүтээгшэдэй ажалай бүтээсэ 30 гаран процентээр дээшэлээ. Велосипедүүд 1,5 дахинһаа олоор бүтээгдэдэг болоо.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Зэдын, Тарбагатайн аймагуудай колхозуудта кукурузын ургасые харууһалгын, силоснэ барилгануудай хангалтагүйгөөр хэгдэжэ байһан тухай

Зэдын, Тарбагатайн аймагуудай колхозуудта кукурузын ургасые харууһалгын, силоснэ барилгануудай хүдэлмэринүүд тон хангалтагүйгөөр хэгдэнэ гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэнэ.

Байгша оной июлиин 3-най мэдээгээр Тарбагатайн аймагай колхозуудта кукурузын ургасын оройдоо 85 процентнь, тиихэдэ Зэдын аймагай колхозуудта 70 процентһээ баганъ борнойлогдоо.

Үшөөтэйн ба Цагаан-Усанай МТС-үүдтэ кукурузын ургасын ряд хоорондын газарые элдүүрилхэ хүдэлмэри һаяхан эхилэгдээд, тон хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна.

Кукурузын тарилгада Үшөөтэйн МТС-эй директор нүхэр Петинов ба главна агроном нүхэр Кулик гэгшэдэй харюусалгагүйгөөр хандаһан дээрэһээ энэ МТС-эй харьяата олонхи колхозуудта кукурузын тарилга зүб квадрадууд болоогүй, рядуудые сэхээр тариха ябадал сахигдаагүй байна. Тэрэнэй эсэстэ мүнөө ряд хоорондын газарай элдүүрилгэ имагтал нэгэ тээшээ хэгдэнэ.

Эдэ хоёр аймагуудай колхозууд кукурузын ургасые шэнгэрүүлхэ, буртаг үбһыень түүхэ ба нэмэлтэ тэжээл оруулха хүдэлмэриие мүнөө хүрэтэрөө эхилээдүй. Гэхэтэй хамта, олонхи колхозуудта, илангаяа Үшөөтэйн, Тарбагатайн МТС-үүдэй харьяата колхозуудта кукурузын ургаса буртаг үбһэндэ дарагдашаһан ба нэмэлтэ тэжээл оруулхаар болошоһон байха юм. Ехэ-Куналейн МТС-эй харьяата Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо кукурузын ургасын ряд хоорондын газарые шанар муутайгаар культивацилһан баримтанууд үзэгдөө.

Кукуруза ургуулха звенонуудай хүдэлмэри эмхидхэгдээгүй байхаһаа байтагай, тэдэ звенонууд үнэндөө тараагдашаһан байна.

Кукурузын ургасые харууһалха хүдэлмэри юундэ иимэ хангалтагүйгөөр хэгдэнэб гэхэдэ, МТС-үүдэй директорнүүд, главна агрономууд ба колхозуудта хүдэлмэрилдэг агрономууд энэ шухала хэрэгтэ һанаа амараар, харюусалгагүйгөөр хандаа.

Тарбагатайн ба Зэдын аймагуудай колхозуудта силоснэ барилганууд тон удаанаар баригдана гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет тэрэшэлэн тэмдэглэнэ.

Зэдын аймагай колхозууд силоснэ барилгануудые хэхэ түсэбөө 1955 оной июлиин 1 болотор оройдоо 12,6 процент, газар малталгын түсэбые 64 процент дүүргэһэн байна. Зэдын аймагай МТС-үүд газар малтадаг механизмуудые хангалтагүйгөөр ашаглана.

Аймгүйсэдкомууд ба МТС-үүдэй директорнүүд силоснэ барилгада зохихо анхаралаа хандуулнагүй, механизмуудай бүтээсэ ехэтэй хүдэлмэри ханганагүй. Барилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхознигуудай ажал муугаар эмхидхэгдэнхэй.

БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерство, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи колхозно барилгын Управлени МТС-үүд болон колхозуудта багаар туһална, тэдэнэй хүдэлмэриие һулаар хинана.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтоогоо:

Кукурузын ургасые харууһалха, силоснэ барилгануудые хэхэ хүдэлмэринүүдэй хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байһан ябадалда Тарбагатайн аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Бурлаковой, Зэдын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Дабаинай анхаралые хандуулха.

Кукуруза тарихадаа агротехническэ заабариие эбдэһэнэйнь түлөө, кукурузын ургасые харууһалха, силоснэ барилгануудые хэхэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эмхидхэһэнэйнь түлөө Үшөөтэйн МТС-эй директор нүхэр Петиновтэ выговор соносхохо, энэ МТС-эй главна агроном нүхэр Кулик гэгшэдэ шанга выговор соносхохо. Кукурузын ургасые һайнаар харууһалга ба силоснэ барилгануудые түргэнөөр хэжэ дүүргэхэ ябадал хангахыень нүхэд Петинов, Кулик гэгшэдһээ эрилтэ хэхэ.

Кукуруза тариха агротехникын заабариие бүдүүлигээр эбдэһэнэйнь, кукурузын ургасые харууһалха хүдэлмэридэ харюусалгагүйгөөр хандаһанайнь түлөө Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг агроном нүхэр Шангинае ажалһаань гаргаха.

Зэдын аймгүйсэдкомые (нүхэр Дабаиниие), Тарбагатайн аймгүйсэдкомые (нүхэр Бурлаковые), Зэдын ба Тарбагатайн аймагуудай МТС-үүдэй директорнүүд, главна агрономууд болон главна инженернүүдые иигэжэ уялгалха:

а) бии байһан тракторна ба моринбүхы культиваторнуудые кукурузын ургасын ряд хоорондын газарые элдүүрилхэ хүдэлмэридэ дары сагаа табиха, тэдэнэй бүтээсэ ехэтэй хүдэлмэри хангаха ба хоёр халаанай хүдэлмэри эмхидхэхэ;

б) энээнэй урда тээ эмхидхэгдэһэн кукуруза ургуулгын бүхы звенонуудые дары һэргээхэ, кукурузын ургасые харууһалха хүдэлмэридэ колхознигуудые олоор хабаадуулха;

в) кукурузын ургасада, эгээн түрүүн муугаар ургажа байһан кукурузатай участогуудта нэмэлтэ тэжээл оруулха;

г) ургасын хойноһоо харууһалгын түлөө МТС-үүдэй, агрономуудай үүргэ ба харюусалгыень дээшэлүүлхэ;

д) силоснэ барилгануудые түргэнөөр барижа дүүргэхын тула яаралтай хэмжээ абаха, барилгые түгэсхэхэ календарна болзор колхоз бүхэндэ тогтоохо.

Силоснэ барилга дээрэ газар малтадаг механизмуудай түхэреэн сүүдхын хүдэлмэри эмхидхэхэ, газар малтадаг машина бүхэндэ шанга график-даалгабари үгэхэ гэжэ Үшөөтэйн МТС-эй директор нүхэр Петиновые, Цагаан-Усанай МТС-эй директор нүхэр Шишкиниие уялгалха.

Кукурузын ургасые харууһалгын талаар, мүн тэрэшэлэн силоснэ барилгануудые заһалгын ба барилгын талаар МТС-үүд болон колхозуудые оперативнаар хүтэлбэрилгэеэ һайжаруулхыень БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствоһээ (нүхэр Ивановһоо) эрилтэ хэхэ.

Кукурузын ургасые харууһалха, силоснэ барилгануудые хэхэ хүдэлмэринүүдэй дүүргэлтые шалгаха, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха талаар тэндэнь зохихо хэмжээ абаха гэжэ МТС-үүд ба колхозуудта гарадаг БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын хүдэлмэрилэгшэ ба мэргэжэлтэдтэ дурадхаха.

Кукурузын ургаса харууһалгые саг соонь, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ, силоснэ барилгануудые хэжэ түгэсхэхэ ябадалда колхозууд, колхознигууд ба МТС-үүдэй хүдэлмэришэдэй хамаг хүсэлэлгые шэглүүлэн хүтэлхыень аймгүйсэдкомуудай бүхы түрүүлэгшэнэрһээ, МТС-үүдэй директорнүүдһээ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдһээ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет эрилтэ хэнэ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партиин айкомой инструктор

Партиин Кяхтын айкомой Погранична МТС-эй зоныг инструктор нүхэр Федотов энэ ажалда орохоор хахад жэл болобо. Тэрэ хугасаа соо Маленковой нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци болон правленидэ нилээд ехэ туһаламжа үзүүлээ.

Колхоздо ерэхэдэнь партийно-эмхидхэлэй, политическэ-нийтын хүдэлмэридэ ехэ дутуунууд бии байгаа. Тэрэнние усадхахын түлөө түрүүшын үдэрһөө хойшо тэмсэжэ, нүхэр Федотов түбхын түрүүн колхозой парторганизациин секретартай, эндэхи эдэбхитэдтэй хамта агитколлективэй составые хаража үзөөд, даалгагдаһан уялгадаа харюусалгагүйгөөр хандадаг агитаторнуудай орондо үүсхэлтэй, шадабаритай коммунистнууд болон комсомолецуудые шэлэн оложо партийна бюро дээрэ агитатораар баталуулһан байна. Тиигэжэ, агитаторнуудай состав шэнэлэгдэн һайжаруулагдаба. Удаань нүхэр Федотов агитаторнуудтай тусхай семинар үнгэргөө.

Инструктор нүхэр Федотов үдэр бүри бригада, гүүртэ, отаранууд болон колхозой үйлэдбэриин бусад һалбаринуудаар ябахадаа, колхознигуудтай уулзажа, тэдэнэй хэрэг ажалые һонирходог, эдэбхитэд болон агитаторнуудтай хөөрэлдэдэг.

Багша нүхэр Фалилеева Калинишна гэжэ тосхондохи малажалай фермэ дээрэ агитатораар томилогдоһоор нилээд үнихэн болоһон байгаа. Теэд нүхэр Фалилеева участок дээрээ хаа-яа ошодог, ошоходоошье һайн хөөрэлдөө хэдэггүй байһан юм.

—Би малажалые һайнаар, гүнзэгыгөөр мэдэхэгүй дээрэһээ удха түгэлдэр хөөрэлдөө хэжэ шаданагүйб, — гэжэ багша Фалилеева Федотовто сэхэ хэлэбэ.

— Хэрбээ фермэ дээрэ ондоо агитаторые олоод, таниие гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхаар томилхо тухай парторганизацида дурадхабал ямар бэ?—гэжэ инструктор асууба.

— Зүб, тон зүб байна, — гэжэ нүхэр Фалилеева тэрэнэй дурадхалые ехээр зүбшөөбэ.

Иимэ һэлгэлтэ хэһэнэй һүүлээр уданшьегүй хэрэг һайжаржа захалаа һэн. Агитатор Фалилеева эндэ дуратайгаар хүдэлжэ, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй дунда ойлгууламжын ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа эхилээ. Тэрэнэй үүсхэлээр эндэхи эхэнэрнүүд хабарай тарилгын үедэ шубуунай аргал, үнэһэ ехээр суглуулжа, кукуруза тариха поли дээрэ гаргаһан байна.

Урдань колхозой зарим бригадануудта партийна группа эмхидхэгдээгүй байһан юм. Зарим коммунистнууд колхозно үйлэдбэриин шухала участогууд дээрэ бэшэ, харин бага зэргын хамһабариин хүдэлмэридэ ябадаг байгаа. Энэ дутагдалые нүхэр Федотов тэрэ доронь зайсуулха хэмжээ абалсаа. Тэрэнэй дурадхалаар колхозой партийна организаци болон правлени малажал дээрэ коммунистнууд Токтохоева, Колошин болон бусадые эльгээһэн байна. Энэ мэтээр бригада бүхэндэ партийна группа эмхидхэхэ арга олдоһон ба тэндэхи ажал хэрэг урагшатайгаар ябадаг болоһон байха юм. Жэшээнь, Харгантуй гэжэ нютагтахи хонинной отарые абаад үзэе. Эндэ һүүлэй үедэ хонид гарзалдаг, хонишодой дунда ажалай журам һула байһан юм. Отарые даагшаар коммунист Коломинние томиломсоор эндэхи ажал хэрэг эрид ондоо болоо һэн.

Гурбадахи бригадада партгрупоргоор коммунист Цыренов һунгагдаһан байгаа. Түрүүшээр нүхэр Цыренов өөрынгөө уялгые һайн мэдэдэггүй байһан юм. Инструктор Федотов тэрэнэй хүдэлмэридэ туһалаа һэн. Коммунистнуудта даалгабари үгэхэ, колхознигуудай дунда мүрысөө эмхидхэхэ тухай, мүн бусад олон асуудалнуудаар тодорхой заабари үгэһэн байгаа. Мүнөө эндэхи партийна группа өөрынгөө уялгые яһала һайнаар дүүргэдэг болонхой.

Инструктор Федотов колхозно үйлэдбэриин эрхим хүнүүдые партиин гэшүүндэ абаха тухай асуудалда шухала анхарал табидаг юм.

Һаяхан колхозой партийна организаци республикын мэдээжэ хонишон, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Дансаруповае Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин гэшүүндэ кандидат болгон абаба. Партиин айкомой секретарьһаа кандидатска карточка абаха зуураа, нүхэр Дансарунова иигэжэ мэдүүлээ:

— Партийна организациин найдабарие нэрэтэй солотойгоор харюулхаб. Саашадаа улам һайнаар ажаллахаб.

Нүхэр Содномовой бригадада кукуруза тарилга түрүүшээр унжагайраа һэн. Тиин нүхэр Федотов энэ хүдэлмэридэ малшадые хабаадуулха гэжэ шиидэбэ.

—Тарилга хэхэ эрхим болзор үнгэржэ байна, теэд бидэнэр кукурузынгаа хахадыеншье таряадүйбди. Тарянажалай бригадынхидта туһалаагүй һаа, үрдихэгүйинь. Та юун гэжэ бодонот?—гэжэ инструктор малшадтай хөөрэлдэхэ зуураа асуугаа һэн.

—Туһалхабди, хэзээшье туһалхабди, Исай Михайлович... Манай харууһалжа байһан малда тэжээл болохо, манай нийтын зөөри ха юм, туһалангүй яажа болохоб!—гэжэ малшад харюусаба.

Инструкторай уряае малшад дэмжэжэ, өөһэдынгөө гол ажалай хажуугаар поли дээрэ гаража, кукуруза тарилсаба. Тиигэжэ Маленковой нэрэмжэтэ колхоз аймаг соогоо хамагһаа түрүүн кукуруза тарилгые дүүргээ һэн. Мүнөө 480 гектар дээрэ кукурузын ногоон квадрадууд жэрылдэн гаранхай.

Ажахын асуудалнуудаар саг үргэлжэ һонирхожо, тэдэниие бодото хэрэг дээрэнь шиидхэлсэжэ байхаһаа гадна, нүхэр Федотов нийтэ-политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулдаг. Тэрэ хадаа колхознигуудай дунда лекци уншадаг, элидхэл хэдэг, колхознигуудтай тус тустайнь хөөрэлдэдэг байна. Жэшээлбэл, һүүлэй хоёр һарын туршада 22 дахин хөөрэлдөө хэһэн байха юм. Илангаяа колхозник бүхэнтэй тус тустайнь хөөрэлдөө хэхые ехэ шухала дээрэ тоолодог. Юуб гэхэдэ, иимэ хөөрэлдөөнэй үедэ колхознигууд һанажа, бодожо ябаһан тухайгаа, юугээр дутажа байһанаа гүйсэд һайнаар хэлэдэг бшуу. Нэгэтэ нүхэр Федотов һаалишан Мостовскаягай ажалдаа муугаар хандадаг байһаниие мэдээд, гэртэнь ошожо хөөрэлдөө һэн. Энэ хөөрэлдөөнэй үедэ һаалишан Мостовская өөрынгөө гэмые мэдэржэ, ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандахаяа болихоб гэжэ үгэеэ үгөө бэлэй. Мүнөө энэ һаалишан муу гэгдэдэггүй. Иимэ баримтануудые тоолоо һаа олон юм.

Инструктор Федотовой һонирходоггүй участок үгы. Тэрэнэй үүсхэл оролдолгоор эндэ хүдөөгэй библиотекэ эмхидхэгдээ, худалдаа наймаанай хэрэг һайжаруулагдаа.

Нүхэр Федотов колхознигуудай дунда хүндэтэй болонхой. Колхознигууд саг үргэлжэ тэрээнтэй асуудалнуудые зүбшэдэг, мүн туһаламжа, захяа заабари абажа байдаг.

А. Сурмач.

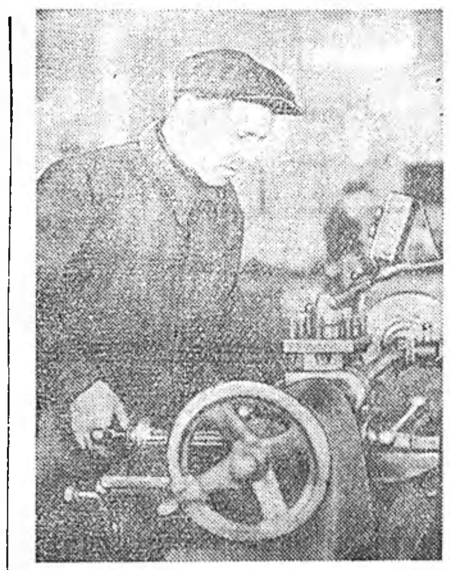

Мотор заһабарилгын заводой токарь Г. Н. Бузин табанжэлые уридшалан дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, халаанайнгаа нормые 300—350 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Бузин ажаллажа байна.

З. Веснинагай фото.

Хахад жэлэйнгээ даалгабари уридшалан дүүргэбэ

МЯХА-КОНСЕРВЫН КОМБИНАТ

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай коллектив табадахи табанжэлэй түгэсхэлэй жэлэй даалгабарие уридшалан дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ оролсоод, амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ байна. Комбинат валовой продукци гаргалгаар хахад жэлэйнгээ даалгабари 6 үдэрөөр уридшалан дүүргээ.

Ингэжэ комбинадай хүдэлмэришэд хахад жэлэйнгээ түсэб 122 процент дүүргэһэн ба продукци үйлэдбэрилгээ нёдондоной энэ хугасаагайхида орходоо 40 процентээр дээшэлүүлһэн байха юм. Тэрэнэйнгээ ашаар комбинадайхин хэды мянган центнер колбаса, өөхэ, миллионһоо үлүү банка консервэ гүрэндөө түсэбһөө гадуур үгөө.

Н. Святогор.

Байкало-Селенгинскэ техническэ участок

Байкало-Селенгинскэ техническэ участок хоёр үдэрөөр уридшалан хахад жэлэйнгээ даалгабари дүүргэһэн байна. Суднануудай ашаа шэрэхэ даалгабаряа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэг эхэнхидээ уһан замай һайн байһанһаа дулдыдана.

Хабартаа Сэлэнгэ мүрэнэй татаха зуура, техническэ участогай земснарядууд мүрэн дээрэхи хабшуу, гүйхэн газарнуудые богонихон болзорто заһабарилжа дүүргээд, Байгал далай ошоһон юм. Тиин земснарядууд Баргажан мүрэнэй, Турка, Голоустное голнуудай адагые сэбэрлэжэ, модо урадхуулгада һайн зам түхеэрээ. Мүнөө тус участогай хангажа байһан Сэлэнгэ мүрэнэй уһан зам эрхим һайн болонхой.

Социалистическэ мүрысөөнэй һаяхан гаргагдаһан дүнгүүдэй ёһоор «ВС-5» земснарядай команда түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын улаан тугханиие абаһан байна. Техническэ участогтай Хүндэлэлэй доскада—37 хүн, түрүүшүүлэй списогтэ—14 хүн бэшэгдэһэн байха юм.

Д. Балданов.

Үүсхэл ба хэрэгүүд

—Басагад! Таанар Эхэ орон доторнай нэгэ минута соо хэдэн зуун тонно нүүрһэнэй малтагдадаг, хэдэн зуу мянган киловатт час электроэнергиин үйлэдбэрилэгдэдэг, бусад эд бараануудай бүтээгдэн гаргагдадаг байһаниие мэдэнэ гүт? Би энээн тухай газетэдэ уншажа, ехэ һонирхооб, — гэжэ улаахан шарайтай нэгэ басаган хэдэн басагадай урда хөөрэжэ байба.

Энэ ушар 1954 оной декабрь һарын эсэс багта Улан-Удын «Пищевик» гэжэ олзоборилгын артелиин хоёрдохи цех соо болоһон юм.

Тэрэ хөөрэгшэ Шура Рещикова шэнэ ерэһэн журналай хуудаһануудые иража байжа, хани басагадтаа һонирхоһон юумыень уншажа байба. Тииһээр байтар халаанай хүдэлмэри дүүрэжэ, басагадууд хөөрэлдэжэ байһан юумэеэ орхижо гэр гэртээ таранад...

Гансахан Антонина Антонова тэрэ хөөрэлдэһэн юумэн тухайгаа мартаагүй, гэртээ ерэһэншье хойноо олон тоонуудые бодоно, нэгэ минута соо өөрынгөө даажа байһан халаанай хэды шэнээн пряник, печени үйлэдбэрилдэг байһан тухай тооложо үзэнэ. Бодожо гаргаһан тоонуудынь түрүүшээр тон багахан шэнги байба. Теэд тэрэниие бүхэли һарын хэмжээгээр абажа үзэхэдэнь мүн горьтойхоншье болоно. Бүхы жэлэй дүн гаргахадань хэдэн мянган килограмм болобо.

Үглөөгүүр халаанай хүдэлмэриин эхилхэһээ урдахана нүхэр Антонова бригадынгаа гэшүүдые суглуулжа:

— Басагад, — гэжэ хэлэбэ,—үсэгэлдэр Шурамнай нэгэ минута тухай һонирхолтой юумэ хэлээ хамнай. Теэд Эхэ орондомнай гансахан нүүрһэн хэрэгтэй бэшэ ха юм. Ажалшадтамнай шухала хэрэгтэй юумэн олон. Тэрэ тоодо манай үйлэдбэрилдэг прянигшье хэрэгтэй. Би тооложо үзөөб, печени болголго дээрэ минута бүхэниие арьбалаа хадаа жэл соо 3 мянган килограмм печени даалгабариһаа үлүүгээр үйлэдбэрилхэ байнабди.

— Тиимэшье гэлэй. Хайшан гээд тэрэниие түйлаха байнабибди, шахтынхидал адли машина, зэмсэгүүд манда үгы ха юм. Халуугаар һуулгаа хадашни дүрэхэ, сагһаань урид гаргаа хада печенишни түүхэй байха,—гэжэ Люба Стаценко хэлэбэ.

— Шура, тиимэ бэшэ, буруу ойлгонош,—гэжэ нүхэр Антонова хэлэбэ.—Өөһэдынгөө цехтэ саг арьбалха ёһотойбди, шадахашьебди. Манда шэнэ юумэ хэжэ үгэхыень хүлеэгээд лэ һанаа амархан һууха ёһогүйбди. Парти, правительство хүдэлмэришэн бүхэниие творческоор ажаллахые уряална ха юм. Бодоод үзэгты, пеэшэндэ печени һуулгалга хүнгэхэнөөр үнгэрнэ. Хэнэйшье мэдэхээр пеэшэнүүдэй халуунинь ехэ байдаг. Саг арьбалха газар эндэл бэшэ гү, энээнһээ эхилхэ байна, нүхэд!

Энэ үдэрһөө хойшо Антоновагай бригада хүдэлмэриин сагые арьб... жа, продукци үйлэдбэрилгээ д... шэлүүлхын түлөө тэмсэжэ эхил... һэн. Түрүүшын үедэ бригадынхид... тэмсэлдэ элдэб бэрхэшээлнүүд т... хёолдобо. Зарим хүдэлмэришэд ... мы юумэ хэжэ байнабди гэһэн һан... баримталдаг болоо. Теэд нүхэр А... тонова тэдэ бэрхэшээлнүүдһээ за... ханшье айгаагүй. Бригадынгаа б... сагадые улам зоригжуулан, зориһ... хэрэгээ түйлахын түлөө оролдоб... Түрүүшээр пеэшэнээ түлихэ үгл... дэрэйнгөө түлеэе хатаажа хоно... боложо, түлилгэеэ нилээд түргэд... бэ. Һүүлээрнь эһээбэри худхалгаһ... нэгэ хүниие сүлөөлжэ печени болго... го дээрэ табижа, хүдэлмэреэ б... һал түргэдхэбэ. Иигэжэ байжа э... оной январь һарада пеэшэндэ пе... ни һуулгаха бүхэндөө нэгэ мину... саг арьбалдаг болоо. Энэ амжа... тыень артелиин правлени ба парти... на эхин организаци ехээр һайшааж... тус бригадынхинда мүнгэн шан ... дамжуулгын Улаан туг барюулһа... байгаа. Тэдэнэр түйлаһан амжа... таараа һанаагаа амараагүй. Нүх... Антонова артелиингээ технорукт... зүбшэжэ өөһэдынгөө туршалг... үшөө саашадань үргэлжэлүүлхэ ... жэ бодобо. Бүхы пеэшэнүүдэйнг... үйлэдбэриин талмайе халаанай ... соо гүйсэд дүүрэнээр ашаглаха гэж... шиидээ. Тиин үйлэдбэриингөө бү... арга боломжонуудые хэрэглэжэ эх... лээ һэн. Урдань зарим пеэшэнү... түрүүн түлигдэһэн аад, бэшэнэй т... лигдэжэ дүүрэхые хүлеэдэг байга... һаа, энэ гурмаа орхижо, пеэш... бүхэнэй түлигдэжэ дүүрэхэтэй са... суу печени һуулгадаг болобо. Иигэ... жэ хүдэлмэрилһэнэйнгөө ашаар, т... рүүшын квартал соо пеэшэндэ пече... ни һуулгаха бүхэндөө хоёр мину... арьбалдаг болобо. Тиин халаан б... хэнэйнгөө нормоһоо гадуур 25 кил... грамм печени үйлэдбэрилдэг боло... Нүхэр Антоновагай хүтэлбэрилдэ... бригада табанжэлэйнгээ даалгаб... рита түсэбые болзорһоонь ури... дүүргэн Майн 1-нэй һайндэрые у... таа һэн.

Артелиин правлени тус бригады... хүдэлмэриин дүй дүршэлые бүгэ... дын шадабари болгохо гэжэ шиидэ... Хүдэлмэреэ шэнэ аргаар эмхидхэх... хэрэгтэнь ондоо халаанай бригадир... нууд нүхэд Потехнина, Егорова гэ... шэдтэ нүхэр Антонова ехэ туһ... хүргөө. Артелиин коллектив энэ м... тээр ажалайнгаа бүтээсые дээшэ... лүүлхын түлөө саг үргэлжэ тэмсэ... дэг дээрэһээ продукци үйлэдбэрил... хэ табадахи табанжэлэй даалгаба... риие болзорһоонь долоо һара ури... дүүргэжэ шадаа. Эндэ ажалай үлы... гэр жэшээ харуулдаг түрүү хүнүү... дэй тоо улам олошорно. Тэдэнэй... дунда нүхэр Антоновагай бригадын... хид барандаа табанжэлэй түрүү... шүүл болонхой.

А. Плавинский.

Парторганизациин секретарьнуудай семинар

Промышленна предприятинууд болон транспортын партийна организацинуудай секретарьнуудай дүрбэн үдэрэй семинар КПСС-эй Улан-Удын городской комитет үнгэргэбэ. Семинар дээрэ партийно-эмхидхэлэй, партийно-политическэ хүдэлмэриин болон ажахын асуудалнуудаар лекци, элидхэлнүүд уншагдаа. «Техникые болон технологиие саг үргэлжэ нарижуулан һайжаруулга гээшэ гүрэн түрын удхашанартай асуудал» гэһэн темээр партиин горкомой секретарь нүхэр Продайвода, «Промышленна предприятинуудта ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ арга замууд» гэһэн темээр партиин Горкомой бюрогой гэшүүн, заводой главна инженер нүхэр Грачев гэгшэд лекцинүүдые уншаһан байна.

«Администрациингаа ажал-ябуулгые парторганизациин зүгһөө хинан шалгалгые һайжаруулха» гэһэн темээр горкомой промышленно-транспортна таһагые даагша нүхэр Антонова элидхэл хэбэ. Элидхэлэйнь һүүлээр парторганизациин секретарьнууд энэ асуудалаар өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэлдөө эмхидхэбэ. Хөөрэлдөөндэ Улан-Удэ станциин узелай парткомой секретарь нүхэр Денисенко, ПВЗ-гэй парткомой секретариин орлогшо нүхэр Рабданов, Пригороднэ райкомой инструктор нүхэр Нодельман болон бусад хабаадалсаа.

Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха тухай асуудалаар КПСС-эй горкомой эмхидхэлэй таһагые даагша нүхэр Колмакова элидхэл хэбэ. Энэ асуудалаар ПВЗ-гэй кузнечнэ цехын парторг нүхэр Рябин, паровозно депогой партбюрогой секретарь нүхэр Еремилов болон бусад дүй дүршэлөө андалдан хөөрэлдэбэ.

Семинарай һүүлээр парторганизацинуудай секретарьнууд ПВЗ-гэй цехүүд болон зооветеринарна институдай һуралсалай ажахыда экскурсяар ошожо хараба.

Табанжэлэй түрүүшүүл

Зэрэлгын цехтэ...

Республикымнай түрүү предприятинуудай нэгэндэ — сэмбын фабрикада хүрэжэ ерэхэдэ барилгын хүдэлмэриин үргэнөөр ябуулагдажа байһаниинь эгээн түрүүн харагдана. Фабрикын гол үүдэн тээшэ ошоходо гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн Хүндэлэлэй доскагай улаахан тугууд «ажалдаа алдар солотой болоһон түрүү хүнүүдтэймнай танилсагты» гэһэндэл даллан намилзажа байна... Хэдэн олон хүнүүдэй фотозурагууд эндэ алтан хүрээ соо һуулгагданхай.

Ноохо зэрэлгын цех фабрикын эгээн ехэ цехүүдэй нэгэниинь болоно. Эндэ ехэнхидээ эхэнэрнүүд хүдэлмэрилдэг. Тус цехые залуухан эхэнэр Мария Федосеевна Завгородняя хүтэлбэрилдэг юм.

...Ноохо зэрэлгын мастер Семён Васильевич Борисовай Улан-Удын сэмбын фабрикада ажаллахаяа ерэхэдэ, залуухан басаган Маша Ленинградай текстильнэ институдта үшөө һуража байгаа.

1950 оной намар. Фабрикын зэрэлгын цехтэ гурбадахи монтаж хэгдэжэ байба. Энэ ехэ түхеэрэлгые саг соонь, техническэ заабариин ёһоор, зүбөөр тодхохо гээшэ тон харюусалгатай хүдэлмэри байгаа. Семён Васильевич эндэ ерэһээр хэдэн һара болоод, тус түхеэрэлгэ тодхолгые хүтэлбэрилжэ байба. Нэгэтэ үглөөгүүр үбгэн мастерай түхеэрэлгын тодхогдоһон зарим частьнуудай зүб буруунe шалгажа, ехэ сүлөөгүй байха үедэнь, фабрикын главна инженер танигдаагүй нэгэ басагантай хамта орожо ерэбэ.

— Семён Васильевич, танилсагты, танай халаанда хүдэлмэрилхэ шэнэ мастер, инженер-технолог нүхэр Завгородняя,—гээд, тэрэ хажуудахи басаган тээшээ хараад байба.

Үбгэн мастер баярлаһандаа энеэбхилэн, ойроо хэбтэһэн бүдэй үртэһэ абажа гараа аршаад, хүдэлмэришэ хүдэр гараа үгэжэ мэндэшэлбэ. Залуухан инженер басаган Завгородняя хуушанай мастер Борисов хоёрой танилсалга эндэһээ эхилһэн байна. Удаань нүхэр Борисов халаанай мастер Мария Федосеевнае цехынгээ бүхы хүдэлмэришэдтэй, хэжэ байһан ажалтаяа танилсуулжа ябаха зуураа иигэжэ хөөрэбэ:

—Манай цехтэ бэрхэтэйшэг болоод байна даа. Машина, зэмсэгүүд дутана, бии байһан станогуудаймнай бүтээсэ бага, тэрээнһээ боложо хүдэлмэришэдэй нормоёо дүүргэхэгүй ябадал үзэгдэнэ.

— Байһан зэргэ соонь һайнаар лэ ашаглахыел оролдохо хэрэгтэй. Саашадаа бүтээсэ ехэтэй станогуудые абахал байхабди. Үйлэдбэриингөө технологиие һайжаруулхабди, фабрикаяа оронойнгоо түрүү предприятинуудай зэргэдэ гаргаха хэрэгтэй,—гэжэ тэрэ басаган найдамтайгаар хэлэбэ.

Залуу мастер Мария Завгородняя институдта һуража олоһон теоретическэ эрдэм мэргэжэлээ энэ үдэрһөө хойшо бодото ажал дээрэ хэрэглэжэ эхилээ һэн. Залуу мэргэжэлтэ хамагай түрүүн бии байһан техникые гүйсэд ашаглаха, ажалай эмхидхэлые һайжаруулха асуудалнуудые шиидхэжэ ороо. Уданшьегүй, энэ зорилгоёо бэелүүлжэ шадаад байхадань, тэрэнэй халаан продукци үйлэдбэрилхэ даалгабаряа һара бүхэндэ үлүүлэн дүүргэжэ эхилээ һэн.

Үдэр, һаранууд үнгэржэл, сагшье ошожол байба. Нүхэр Завгородняя ажалайнгаа эмхидхэлые улам һайжаруулхын түлөө, үйлэдбэриингөө талмайн квадратна метр бүхэниие ашагтайгаар хэрэглэхын түлөө тэмсэжэ оробо. Тэрэ сагһаа хойшо хоёр жэлэй үнгэрөөд байхада Мария цехын начальник болобо. Ажалыншье ехэ болоо, харюусалганшье дээшэлээ. Энээнэй урда тээ хэдэхэн хүнэй ажалые ударидадаг байгаа һаа, мүнөө олон хүдэлмэришэдэй ажалые эмхидхэхэ уялгатай болонхой. Энээнһээ залуу начальник зааханшье айнгүй, үүргээ һайнаар бэелүүлжэ эхилээ. Энэ харюусалгатай тушаал даажа абаад байхадаа Мария Завгородняя хүдэлмэридөө болдолготойгоор, үнэн сэхээр хандажа, цех дотороо техническэ һуралсалые өөрөө хүтэлбэрилжэ эхилээ һэн.

Мария Федосеевна ноохо зэрэгшэд, сэмбэ нэхэгшэдтэй ходоодоо хөөрэлдэжэ, тэдэнэй оньһото техникые шудалха ябадалдань туһалдаг, бүхы коллективэйнгээ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө шадабари мэргэжэлээ зорюулдаг, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхын түлөө оролдодог юм. Ингэжэ шэн зоригтойгоор ажаллаһанайнгаа ашаар энэ хүтэлбэрилэгшэ даажа байһан цехээ гээгдэлһээнь гаргажа шадаһан байна. Үнгэрһэн 1954 оной үйлэдбэриин түсэбые тус цех болзорһоонь хоёр һара урид дүүргэжэ, фабрикынгаа дирекциин, партийна организациин ба завкомой дамжуулгын Улаан тугые абаһан байна. Мүнөө цехынхид тэрэ Улаан тугаа алдангүйгөөр барижа ябана. Тэдэнэр май, июнь һарануудта ноохо зэрэхэ даалгабаряа холо үлүүлэн дүүргэжэ, нэхэлгын цехтэ хэдэн арбаад тонно зэрэгдэмэл ноохо түсэбһөө гадуур тушааба.

Ургажа ябаһан залуу хүтэлбэрилэгшэ Мария Завгородняя сэмбэ нэхэгшэдэй дунда хүндэтэй болонхой. 1955 оной февралиин 27-до фабрикын хүдэлмэришэд Мария Завгороднияе Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутадаар нэгэн дуугаар һунгажа, тэрээндэ ехэхэн этигэл найдабари үзүүлһэн байна.

* * *

... Зэрэлгын цех. Уужам ехэ корпус соо зэргэлүүлэн табигдаһан станогуудай нэгэ жэгдээр хүдэлхэдэ ямар нэгэн уһанай урасхалдал шааян дуулдана. Барандаа халаадуудые үмдэһэн басагад эдэ станогуудай дэргэдэ забда сүлөөгүйгөөр хүдэлнэ. Цехын начальнигай таһалга сооһоо халаанай мастер Николай Вельмизов гаража ерэнэ. Сагаан эрээн косынкатай нэгэ басаганай хажууда тэрэ хүрэжэ ерээд, зэрэгдэжэ байһан утаһануудайнь эршын шанга, һулые шалгажа үзэнэ. Хараха янзада энэ басаган ехэ аалиханаар хүдэлмэрилнэ гэжэ һанамаар. Үнэн дээрээ тиимэ бэшэ. Тэрэнэй гарай уяхан хуруунуудынь зэрэгдэжэ байһан утаһануудые бусайдуулангүйгөөр зэрсэгүүдтэ оройлгоно.

— Олоной нэгэн, манай эрхим зэрэгшэ Зоя Габитова энэл даа, — гэжэ нүхэр Вельмизов тэрэ басаган тээшэ зааба. — Зоя мүрысөөндэ эгээл эдэбхитэйгээр хабаадагшадай нэгэн гээшэ, — гээд мастер үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. — 1946 ондо манай фабрикын һаяхан ашаглалгада оруулагдажа байхадань Зоя зэрэлгын цехтэ ерэһэн юм. Тэрэ сагһаа хойшо 9 жэл үнгэрбэ. Энэ үе соо тэрэнэй хэһэн юумэн ехэ даа. Тобшоор хэлэбэл, нормоёо хододоо үлүүлэн дүүргэдэг, табадахи табанжэлэй түрүүшүүлэй нэгэн болонхой.

Мастерай эдэ үгэнүүдые шагнаһаар, һубарюулан табигдаһан станогуудай хажуугаар саашалхадаа үшөө хэдэн новаторнуудай хүдэлмэриие харабабди.

— Үнгэрһэн жэлэй туршада бүд нэхэгшэдэй дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшүүлэй тоодо оролсоһон комсомолка Вера Личенхо, — гэжэ баһа нэгэ залуу басагые мастер заана. — Вера ажалайнгаа бүтээсые саг үргэлжэ дээшэлүүлхын түлөө оролдодог. Тэрэ нёдондо жэлэйнгээ даалгабариие болзорһоонь хэдэн һараар урид дүүргээд, жэлэй эсэс болотор аяар 9 тонно ноохо зэрэһэн байна. Тэрээнэйнгээ түлөө Үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгын министерствын хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа һэн. Мүнөөшье жэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Цехын начальник Мария Федосеевна халаануудай һэлгэсэлгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ, станогуудые удаан саг соо минн байлгахагүйн түлада хэдэн үдэр удаагаар оролдожо байна. Халаанай мастерай хажууда ерэжэ тэрэ часаа хараад, «20 минута болоод халаанай хүдэлмэри дүүрэхэнь, станогуудаа саг соонь аршажа, тоһодоод, нүгөөдэ халаандаа тушааха хэрэгтэй». гэбэ.

Халаанай дүүрэхэһээ хэдэн минута урид станогууд барандаа байлгагдашаба. Гэнтэ цех соо хон жэж болошоһон шэнги. Хүдэлмэришэд машина, зэмсэгүүдээ нүгөөдэ халаанайхидта яаралтайгаар бэлдэнэ. Уданшьегүй хоёрдохи халаанайхид ерэжэ, хүдэлмэреэ эхилнэ...

Цехын начальнигай таһалга. Эндэ мастернууд, тоо бүридхэгшэд, техническэ шалгалта хэгшэд сугларанхай. Эдэнэр түрүүшын халаанайхидай хүдэлмэриин дүн гаргана хэбэртэй. Нүхэр Завгородняя урдаа шоото табижархёод олон тоонуудые хамтална.

— Николай Васильевич, танай халаанайхид июниин түрүүшын хахад соо нүгөөдүүлһээ бага гээгдэжэ эхилһэн аад, хоёрдохи хахадта түрүүлжэ шадабалта,—гэжэ начальник хэлэбэ.

—Бидэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл байхабди, харыт, мүнөөдэрэймнай хүдэлмэриие — 150 процент.—гэжэ нүхэр Вельмизов омогтойгоор харюусана.

Энэ хөөрэлдөөн дээрэ цехын начальник хүдэлмэридөө байһан хэдэн дутагдалнуудые тоолохо зуураа, тэдэниие хайшан гэжэ усадхаха тухай тодорхой заабаринуудые үгэнэ. «Цехымнай коллективэй табанжэлэй даалгабарита түсэбэй дүүрэхэнь ойртоо, нүхэд. Ажалайнгаа бүтээсые үшөөл дээшэлүүлхэ — манай гол зорилго» гээд нүхэр Завгородняя хөөрэлдөөгөө дүүргэбэ.

Ив. ОЧИРОВ.

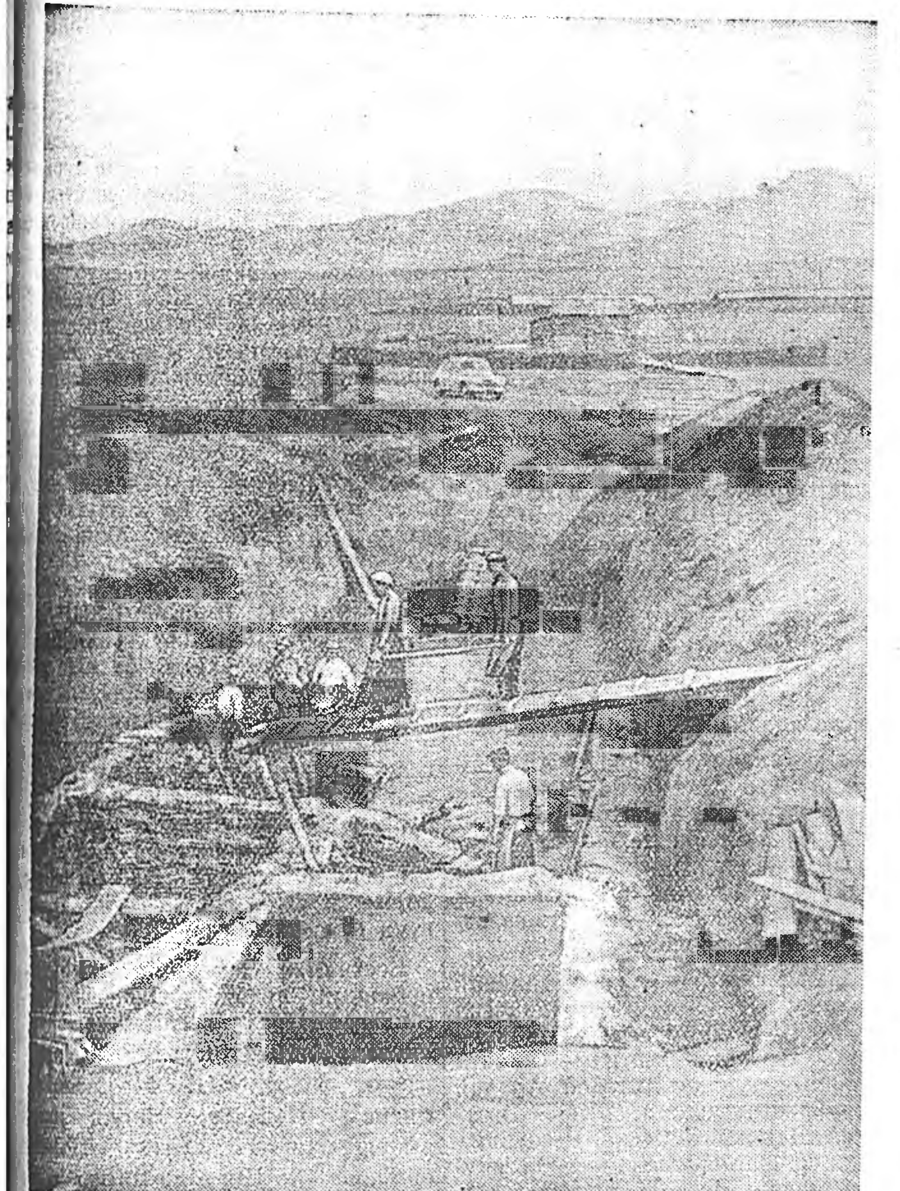

Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо Госбанкын Бурят-Монголой республиканска конторын коллектив 250 тонныи багтаха силоснэ траншей барина.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Гермаген Константинович Воробьёвой хүтэлбэрилдэг барилгын бригада траншейн нүхэ ханалжа байна.

Л. Хайдуровай фото.

Силоснэ барилгые улам эршэмтэйгээр ябуулха

Барилгануудые унжагайруулhaap

Селендумын МТС-эй харьяата колхозууд мүнөө жэл 1065 гектар кукуруза тариhан байна. Тарилгын hүүлээр ходо бороо орожо, шииг нойтон таhapaaгүй. Тиимэhээ эндэхи колхозууд мүнөө жэлдэ кукурузын баян ургаса хуряагдаха ёhотой гэжэ найдадаг юм. Тэрэншье зүб. Имагтал кукурузын хойноhoo haйнаар харууhалжа, ургасые саг болзор соонь гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа, эрхим шанартай силос дараха шухала.

Теэд Селендумын МТС-эй харьяата колхозуудта силоснэ барилга аргагүй удаанаар ябуулагдажа байна. Жэшээлхэдэ, Калининай нэрэмжэтэ колхоз 3.150 тонныи багтаха силоснэ барилга бүтээхэ түсэбтэй аад, 465 тонныихиие бэлэн болгоод, 2 мянгаад тонныихииень haял барижа эхилээ.

Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо 3850 тонныи багтаха силоснэ барилга түхеэрэгдэхэ ёhотой юм. Мүнөө 1100 тонныи багтахаар барилга бэлэдхэгдээд, 950 тонныихиинь баригдажа байна. Тус колхозой силоснэ барилгада олон эмхи зургаанууд хабаадалсана. Гэбэшье, туhаламжа үзүүлдэг тэдэ эмхи зургаануудай зариманиинь энэ хүдэлмэридэ анхаралаа тон багаар хандуулна. Галуута-Нуурай рудоуправлени колхозой силоснэ барилгада haяхан лэ оролсожо эхилээ.

Ингэжэ, энэ хүдэлмэриин унжагайржа байхада Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз өөрынгөө хүсөөр нэгэшье тонно силосэй багтаха барилга бүтээхэ гэжэ оролдоногүй.

Мүн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо барилгын хүдэлмэри Хрущевой нэрэмжэтэ колхозойхиhoo дээрэ бэшэ. Эндэ 3800 тонныи багтаха силоснэ барилга бүтээгдэхэ ёhотой аад, 1200 тонныихиинь бэлэн болоо. Тус колхоздо хүдэлдэг машина бүтээлгын заводой барилгын коллектив 1900 тонныи барилга түхеэрхэ ёhотой аад, оройдоол хахадhaaнь багые—800 тонныи багтаха барилга мүнөө бэлэдхээд байна.

Силоснэ барилгын иимэ хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байhанай ушар шалтагаан юуб гэхэдэ, барилгада хүдэлмэрилдэг колхозниигуудай, механизаторнуудай, эмхи зургаануудай эльгээhэн хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри тон муугаар ябуулагдана. Барилгашадай дунда социалистическэ мүрысөөн мүнөө болотор үргэнөөр дэлгэрүүлэгдээгүй. Ханын газетэнүүд, «Дайшалхы хуудаhанууд» гаргагданагүй. Уласхоорондын ба орон доторой байдал тухай элидхэл болон хөөрэлдөөнүүд саг үргэлжэ үнгэргэгдэдэггүй байна.

Мүнөө үдэр хоног үнгэржэл байна. Үбhэнэй хүдэлмэри эхилээ. Иимэhээ МТС-эй болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд силоснэ барилгын хүдэлмэриие түргэдхэхын тула, тэрэниие июлиин 15 болотор дүүргэхын тула машина техникэеэ, хүн зоноо олоор хабаадуулха ёhотой.

Д. Бадмажапов.

Шефүүд туhална

(Сэлэнгын аймагай Тельманай нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригадын бригадир Г. Очиржаповай хөөрөөнhөө)

Ороohото ба тэжээлэй үнэтэ культура болохо кукуруза ехээр таряад байхадаа тэрэнээ haйнаар хадагалжа, зөөри болгохо гээшэ мүнөө тон шухала асуудал болоод байна. Манай колхозой гэшүүд Мухаршэбэрэй аймагай Гашейн МТС-эй механизаторнууд болон тэндэхи колхозниигуудай уряагаар силоснэ барилгын hарада оролсожо, энэ хүдэлмэриие түргэнөөр дүүргэхэ гэжэ шиидэhэн байгаа.

Манай колхозые шефтээ абаhан Мелькомбинадай коллективэй хүдэлмэрилэгшэд барилгын hара соо 200 тонно силосэй набтар башни, 375 тонныи багтаамжатай траншейнүүдые шулууи ханатайгаар бариха уялга абаhан байгаа. Шадабаритай бэрхэ хүдэлмэришэн нүхэр Черных гэгшэ тус коллективэй хүдэлмэришэдэй бригадые хүтэлбэрилнэ. Эдэнэр барилгануудаа haяар дүүргэхэнь. Гадна, нүхэр Т. Халзановай хүтэлбэрилдэг колхозой бригада 400 тонныи багтаамжатай траншей модоор ханалжа байна.

Мүн племенной hүнэй-товарна фермын 10 гаран хүдэлмэрилэгшэд фермые даагша нүхэр Д. Данжаевай хүтэлбэри доро 300 тонно силосэй багтаха траншей барижа байна. Гадна, сабшалангай-мелиоративна отрядай хүдэлмэрилэгшэд Хуушан центр гэжэ газарта 100 тонно силосэй багтаха траншей барина.

Силоснэ траншейнүүдые ханална

Түнхэнэй аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Д. Мандаковой хүтэлбэрилдэг тэжээл бэлэдхэлгын бригада силоснэ барилга дээрэ haйнаар хүдэлмэрилжэ байна. Бригадын 8 гэшүүд богонихон болзорой хугасаа соо 200 тонно силосэй багтаамжатай траншей гараар малтажа дүүргээ. Мүнөө тэдэнэр малтаhан траншейгээ ханалжа дүүргэхэ дүтэлөө.

Мүн хоёрдохи бригадынхид 350 тонныи траншей малтажа дүүргэбэ.

С. Андыков.

Ц. БАДМАЕВ

МАШИНАХАН

Гурбан мөөртэй,
яла-сала,
Ганса нюдэтэй машинахан
Урдаhaaмни гаража ерэбэ,
Үйлсын дундуур шииганан.

Хүлгүй хүн рульдань hууна,
Хүбүүхэниинь согсойн зэргэлээ.
Хүлнүүд дээрэхэнээ үндэгэшэн
Хүхинэ абадаа эрхэлээд.

Гурбан мөөртэй машинада
Гоёнууд «зимүүд», «победэнүүд»
Харгы гаргажа үгэнэд даа,
Хажуугаарнь hэтэшье гүйлдэнэд.

Зариман юундэб даа тогтожо,
Зохидшоон хараад haланагүй.
Үгы даа, энэниие харахадаа
Угтаашье зосоом баярланагүй.

Хэрэгтэйншье хэрэгтэй машина,
Хаагууршье ябаха зааханшье haa.
Харин лэ иимэнүүд машинын
Хэрэггүй байдаг гээшэ haaнь
Хүнүүдтэ hураггүй дээрэ hэн.

Энэ хүн иигэжэ ябанхаар
Энхэрдэг тэршээхэн хүбүүгээ
Шэлэ хүзүүндээ унуулхадаад,
Шууянда ябагаар
хүхюугээр
Гэшхэлжэ ябахые шэлэхэ hэн...
Манай хэдыхэн олон зон

Муухай дайнай дүүрэхэ дээр
Европоhoo, фронтын галнуудhaa
Ерээгүйб даа гэртэхиндээ!

Тэрэ гэhээр олохон жэл
Түргэхэн ошожо урдаба.
Теэд лэ хорото дайн дажар

Түглын зосоом haнагдаба.
Гурбан мөөртэй,
яла-сала.
Ганса нюдэтэй машинахан
Урдаhaaмни гаража ерэбэ,
Үйлсын дундуур шииганан.

Хүлгүй хүн рульдань hууна,
Хүбүүхэниинь согсойн зэргэлээ.
Хүлнүүд дээрэхэнээ үндэгэшэн
Хүхинэ абадаа эрхэлээд.

Табигтыл даа энэ машиные,
Таанад, городууд, гүрэнүүд!
Холын
парламентнуудта,
Ассамблейдэ
Хүрэжэ ерэг лэ hэтэ шууд!
Хүрэжэ ерээд
тэрэ хүн:
—Хүбүүхэм
харагшымни
бү хараг!»—гэг.
«Энэ дэлхэйдэ хэтэ мүнхэ
Эб найрамдал мандаг!» — гэг.

Ажалшадай бэшэгүүд

Аймагай библиотекэдэ

Торин аймагай библиотекэ соохи гоё haйхан стендүүд, витринэ, плакадууд хадаа тус библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй өөрынгөө ажалда дуратайе, тэдэнэй оролдосотойгоор ажалладагынь харуулна. Библиотекэдэнь хододоо ариг сэбэр байдаг.

Библиотекын уншалгын залда хүнүүд саг үргэлжэ олооро ерэжэ, ном, газетэ, журналнуудые уншадаг юм. Залуу хүбүүд, басагад эндэ ерэжэ. элидхэлдэ гү, али кружогойнгоо занятида бэлдэдэг. Мүн эдир уншагшад «Мурзилка» гэжэ журналые ехэ hонирхожо уншадаг юм.

—Үдэр бүри 100 гаран хүн манай библиотекэдэ ерэдэг,—гэжэ тус библиотекын хүдэлмэрилэгшэ Фаина Анисимовна Трунева хэлэнэ. Библиотекэhээ ном абагшад уншагшадай конференцидэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. «Уранhайханай литературада Ленинэй образ» гэhэн темээр, мүн уранзохёолшод Ч. Цыдендамбаевай «Банзарай хүбүүн Доржи», Г. Николаевагай «МТС-эй директор ба главна агроном тухай повесть» гэhэн номуудаар уншагшадай конференци эндэ болоhон байна. Комсомолецууд: Е. Мункуева, Э. Очирова, З. Бемкина, Н. Семенов, А. Иванов болон бусад илангаяа уншагшадай конференцидэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Конференцидэ аймагай центрын залуушуулhaa гадна, мүн тэндэ дүтэ оршодог тосхонуудhaa уншагшад ерэдэг. Эдир уншагшадта библиотекэ ехэ туhа хүргэнэ. Зунай амаралтын үедэ библиотекын хүдэлмэрилэгшэд үхибүүдтэ ехэ анхарал хандуулна. Июниин 1-hээ эхилжэ үхибүүдтэ зорюулагдаhан литературна утренникууд үнгэргэгдэдэг болоо.

Мүнөө үедэ библиотекэдэ 500 холо гаран уншагшад бии гэжэ тоологдоно. Мүн тус библиотекэ нүүдэл библиотекэнүүдые эмхидхэжэ, хүдөөгэй уншагшадые номуудаар хангана. Библиотекэ хүдөө ажахын литературын номуудаар яhала баян юм. Тэдэ номуудые ажалшадай дунда нэбтэрүүлхын тула библиотекын хүдэлмэрилэгшэд ехэ оролдолго гаргана. Эдэ номуудаар выставкэ, витринэ эмхидхэгдэнэ. «Малай ашаг шэмые дээшэлүүлэе», «Ородой түрүүшын революци» гэhэн темэнүүдээр эндэ витринэ эмхидхэгдээ.

—Хүдөө ажахын литературын номуудаар манай колхознигууд ехээр hонирходог болонхой. Нютагай болон минеральна үтэгжүүлгые хэрэглэхэ, мүн хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай бэшэгдэhэн брошюранууд, номуудые эдэнэр олоорнь абажа уншана,—гэжэ тус библиотекые даагша В. Федоренко хөөрэнэ.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд багшанарай, hурагшадай коллективтэй нягта барисаатайгаар хүдэлмэрилдэг юм. Уншагшадай конференцидэ багшанар эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байна.

С. Табдаев.

Ажалдаа бэрхэ, зондоо хүндэтэй колхозник

Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Гэлэг Тагаров ажалдаа бэрхэ, hанаhанаа хүсэндэнь хүргэдэг гэжэ үнинэй алдаршанхай. Энэ нүхэр ямаршье ажал дээрэ хүдэлхэдөө хэзээшье түрүү ябадаг юм. Олон жэлэй туршада звеньеводоор хүдэлөө hэн. Звенонуудай хоорондо дэлгэрhэн мүрысөөндэ Тагаровай звено түрүү hууриие алдаа гэжэ байгаагүй. Мүнөө Гэлэг Тагаров 1950 онhoo хойшо ахалагша адуушанаар ажаллана. Тагаровай адуушан болоhонhoo хойшо адуунай-товарна фермын ажал нилээд haйжарhан байна. Үнгэрэгшэ жэл Гэлэг Тагаров суг хүдэлдэг Д. Бадмын, Иван Федотов гэгшэдтэеэ сагай уларилай муу байбашье, эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа, нилээд ехэ үбhэ хуряажа абаhан юм. Гадна, Тагаровай абаhан үбhэн өөрынь харууhалдаг адуунда хүрөөд, хоёрдохи гүүртын адууе хангаhан байна.

Нүхэр Тагаров үбэл зунгүй, үдэр hунигүй адуулжа, адуугаа тарганаар харана. Үбэлэй янгинама хүйтэндэ нүхэр Тагаров шарга дээрэ жаахан гэр баряад, зосоонь түмэр пеэшэн табяад ябадаг юм. Мүнөө адуун шэнэ ногоондо садажа, таргалаа. Нүхэр Тагаров 120-оод адуу харана, тэрээн соонь 30 гүүн бии. Тэдээнhээ 30 унаган абтаа. Колхозой залуу шиирэг хүбүүд Тагаровай адуунhaa олохон эмнигүүдые барижа, hургажа байна. Тагаровтай сугтаа хүдэлдэг залуу хүбүүн Д. Бадмаев оролдосотой хүн юм. Эдэ хоёр эбтэй эетэйгээр ажаллана.

Гэлэг Тагаров эрхим ажалаараа зондоо хүндэтэй, артель соогоо солотой хүнүүдэй нэгэн мүн. Нүхэр Тагаров Сутайн сомоной (Мухаршэбэр) Соведэй депутат юм.

Б. Содномов.

Механизаторнуудай гэр байрануудые заhабарилха

Хүдөө ажахые эрид-хүгжөөхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байгаа колхознигуудай болон механизаторнуудай байра байдалда зохихо анхарал хандуулагдаха ёhотой байгаа. Гэбэшье, Яруунын аймагай Эгэтын МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалда анхаралаа багаар табина. МТС-эй зарим хүдэлмэришэдэй гэрнүүдынь үмхиржэ муудаа. Эдэ гэрнүүд зунай үедэ бороогой ороходо дуhаалдаг болонхой. Мүн эдэ гэрнүүдтэ үбэлдөө хүнэй байхын аргагүй гэхээр хүйтэн байдаг.

Механизаторнуудай гэр байрануудые заhабарилхын тула МТС-эй дирекци болон партийна организаци зохихо хэмжээ абаха ёhотой.

Ц. Ринчинов.

Нүүдэл наймаа эмхидхэнэгүй

Закаменай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи Цакирай сельпогой магазинай продавец колхознигуудай болон механизаторнуудай эрилтэнүүдые хангаха тушаа зохихо анхарал табинагүй. Арад зоной үдэр бүри хэрэглэдэг зүйлнүүдые таhалдуулна. Гадна, малай холын фермэнүүд дээгүүр нүүдэл наймаа эмхидхэнэгүй. Тиимэhээ малшад хэрэгтэй юумэеэ абахын тулада колхозой центртэхи магазинда ошохо баатай болоно.

Малай фермэнүүдтэ нүүдэл наймаа haйнаар эмхидхэжэ, малшадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар хангахые Цакирай сельпогой правленииhээ эригдэнэ.

Б. Шоёнов.

Сатирын Булан

„Намhaa саагуур, наранhaa наагуур“

Республикын зарим нютагуудта харгын мууhaa боложо, замда ябаhан машинанууд haатана, эбдэрнэ, горючи ехээр гаргашална, пассажирнууд haатана. Теэд харгы зам эрхилхэ аймагуудтахи зарим таhагуудай хүдэлмэрилэгшэд «Намhaa саагуур, наранhaa наагуур» гэhэндэл haнаа амархан ябажа байдаг. Бичурын аймагай «Коммунизм» колхоз шадар хэдэн километрын газарта харгы тиимэ гэшэгүй муу. Яруунын аймагай Үхэр гэжэ тосхон шадар харгы баhал тон муу.

ХАРГЫН «НОЁН»:

—«Харгы, харгы» гэлсэхэдэнь
Хашар, хашан болошооб даа.
«Заhaха, заhaха» гэлсэхэдэнь
Залхуу, хойрог болошооб даа.

Харахан амяа хараад лэ,
Хамарайнгаа үзүүр гэтээд лэ,
Ябаа haaмни дээрэ хаш,
Яажархихань hэм намайе.

Ф. БАЛДАЕВАЙ зураг.
Ш. НИМБУЕВАЙ шүлэг.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНЦЭ“ БЭШЭhЭНЭЙ hҮҮЛЭЭР

„Хөөрэлдэхэнь ехэ, хэhэниинь бага“

Иимэ гаршагтайгаар манай газетэдэ толилогдоhон статья соо Баргажанай аймагай малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ хэлэгдээ hэн.

Статья соо заагдаhан дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүд абтаба гэжэ манай редакцида КПСС-эй Баргажанай айком мэдээсэбэ. Колхозуудай партийна эхин организацинуудай ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ бодото туhаламжа үзүүлхын тула айком өөрынгөө хүдэлмэришэдые эльгээhэн байна.

Хүдэлмэридөө харюусалгагүйгөөр хандаhанай түлөө Маленковой нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Арсентьев уялгаhaa сүлөөлэгдэбэ. Мүн Уланай лекторскэ нэгэдэлэй болон культбазануудай хүдэлмэри haйжаруулагдажа байна.

Залуу бэшэгшэдэй зохёолнуудhaa

Хэниинь гэмтэйб?

Хүүгэдэй рассказуудhaa

Дугар гэрэйнгээ даабариие дүүргээд, пулхагархан сагаан шаажан лагбантай, уула таглааритай бэхээ стол дээрээ орхёод, ном болон дэбтэрнүүдээ мүн лэ тэндэнь дабхасуулан табиба. Жаргалаа hахижа байха гэжэ гэртээ үлэhэн хүн аад лэ, унтажа байхадань «байза энэ сагтаа Цыдэбтэ гүйжэ ошоод ерэхэ юм байна» гэжэ бодоод, газаашаа гүйжэ гарана...

Жаргал hэреэд гэншэдэг, бархирхаяа hанадаг зантай юм. Мүнөө hэреэд уйлахадань хэншье «эбы, хөөхэй» гээд дүтэ ерэбэгүй. Тиихэдэнь Жаргал гарайнгаа араар нюдэеэ аршан, шиинганаhaap, бархирhaap бодобо. Мойhон харахан hүрмэгэр нюдэдhөөнь гараhан мүнгэн дуhалнууд ягаа улаахан хасар дээгүүрнь мухарина.

Гэр соогуур хараашалан, хэншье үгы гэжэ мэдэхэдээ Жаргал бархирhанайшье хэрэггүй гэжэ бодобо. Тиигээд, оронойнгоо нюрганда үлгөөтэй байhан хубсаhaяа абажа, бүхы арга шадалаараа үмдэжэ орона. Самсаяа буруу үмдэжэрхибэ, тэрэнь заха хоолойень баряад, hугаараа татаад ехэ аягүй байба хэбэртэй, hөөргэнь тайлажа хаяжархина. Жаргал үмдэжэ ехэ бирахашьегүй haa, тайлахадаа тон шадамар юм. Носкинуудаа нэгэнэйнь hүеы хажуу тээшэнь, нүгөөдынь hүеые дээшэнь харуулжа үмдэжэрхёод, ехэл илалта туйлажархиhан хүн хэбэртэй, «ажалаа» саашань үргэлжэлүүлнэ. Баруун хүлэйнгөө ботинкые зүүн хүлдөө асаржа үмдэжэрхибэ, тэрэнь бага зэргэ тулгардуулба, тиибэшье ябахаар байба ха, — тайлажа хаябагүй.

Ботинкынгаа ооhорнуудые шэрэhээр оронhoo буугаад, «юу хэлтэй ааб?» гэжэ хараашална. Стул дээрэ гарадаг шэдитэй болоhон хүн столой хажууда Дугарай орхёод гараhан стул харажархин гэхэдээ маhайтараа баярлан ошожо, хабаяа гарган, тэрээндэ абирна. Ухилжа, аахилжа дээрэнь гаражархин гэхэдээ баярлаха гээшэнь аргагүй.

Лагбантай бэхэ haйхашаана, эрьюулнэ, урбуулна, амандаа хэнэ. Тиигэжэ байтараа таглаадаhыень абажархиба. Сэсэгтэй сагаан клеёнко дээрэ ягаан хүхэ «нуур» тогтошобо. Жаргал haйнаа оложо хоёр гараараа зуурана. Ном, дэбтэрнүүдыень тэрэ бэхэ дээрэнь дэлгэнэ. Ингэжэ зоргоороо орожо байтарынь Дугар нүхэд хүбүүдтэеэ орожо ерэбэ.

Харин бард гэhэндээ урдань зог татажа байшахаар, зара затагар, ама, хамарынь бэхэдэ зуурашанхай, нюуртань бэхэ сэсэрэнхэй Жаргал стол дээрээ аажамаар hуужа байба.

Дугар уураа хүрэhэндөө Жаргалаа угзаран абажа, палааха дээрэ табижархина. Ном, дэбтэрнүүдээ абажа харан гэхэдээ ууртаа тэсэжэ ядан, дүүгээ нэгэ альгадажархина. Жаргал шангаар бархирна.

— Дугар, ши өөрөө гэмтэйш, Жаргалые, юундэ сохёобши!?—гэжэ, Дугартай мүнөө hая хамта ерэhэн, нариихан үндэр хара хүбүүн хэлэнэ.

— Харыш, энэ тетрадиимни юун болгоо гээшэб! Арайшье гэжэ харюуень гаргаад ошоhон тооемни бүри юушье ойлгохоор бэшэ болгожорхёо. Энэ номыемни харыш!... Юун болоо гээшэб!...

— Петя, гүйл даа, магазинhaa ном абаад ерэ,—гэжэ мүнөөхи хүбүүмнай хамта ерэhэн нүгөөдэ хүбүүндээ хандана.

— Цыдэб, орхил даа. Би үглөөгүүр өөрөө абахаб, — гэнэ Дугарынь.

— Мүнөөдэр хэглэхээр юумые юу үглөөгүүр гэнэш. Тооениин шэнэ тетрадь дээрэ бодоёбди. Бэшыень үдэшэндөө буулгаарай. Мүнөө наадахаяа болибо гээшэбди. Тиихэдэ, Дугар, ши яагаашье haa өөрөө гэмтэйш!

— Юундэ би гэмтэй болохо хүнбиб!? Стол дээрэ юумэ орхихо аргагүй юм гү?

Г. Доржиева.

Вьетнамай Демократическа Республика. Республикын президент Хо Ши Минэй 65 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан һурагшад президентые амаршалхаяа ерэһэн байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын президент Хо Ши Мин һурагшадай дунда байна.

Синьхуа агентствын фото.

КНР-эй правительствын, ДРВ-гэй правительствын хамтын коммюникедэ гар табигдаба

ПЕКИН, июлиин 8. (ТАСС). Пекинскэ радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, президент Хо Ши Минээр толгойлогдоһон ДРВ-гэй правительственна делегациин Хитадай Арадай Республикада байха үедэ Хитадай Арадай Республикын, Вьетнамай Демократическа Республикын правительственна делегацинууд июниин 27-һоо июлиин 7 хүрэтэр хэлсээ хэһэн байна. Хэлсээнэй эсэстэ хамтын коммюникедэ июлиин 7-до гар табигдаа.

ДРВ-гэй правительствын үмэнэһөө—ДРВ-гэй президент, премьер-министр Хо Ши Мин, КНР-эй правительствын үмэнэһөө — КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьер-министр Чжоу Энь-лай коммюникедэ гар табяа.

ДРВ-гэй правительственна делегаци Хитадһаа мордобо

ПЕКИН, июлиин 8. (ТАСС). Хитадта байһан Вьетнамай Демократическа Республикын президент Хо Ши Мин, ДРВ-гэй правительственна делегациин гэшүүд Улан-Баторта хүрөөд, Советскэ Союз ошохоор Пекинһээ мүнөөдэр самолёдоор гараба.

КНР-эй ба ДРВ-гэй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Пекинскэ аэродром дээрэ президент Хо Ши Минние, ДРВ-гэй правительственна делегациин гэшүүдые иимэ хүнүүд үдэшөө: Хитадай Арадай Республикын түрүүлэгшын орлогшо Чжу Дэ, Арадай Түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай Суглаанай саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшэ, КПК-гэй ЦК-гэй секретарь Лю Шао-ци, КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьер Чжоу Энь-лай, Арадай Түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай Суглаанай саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшын орлогшонор Линь Бо-цюй, Сун Цин-лин, Го Мо-жо, Ли Вэй-хань, Чэнь Шу-тун, Гүрэнэй Соведэй премьерэй орлогшонор Чэнь Юнь, Пын Дэ-хуай, Чэнь И, Уланьфу, Ли Фу-чунь, Ли Сянь-нянь, министрнүүд, КПК-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн Дэн Сяо-пин, гоминданай революционно комитедэй түрүүлэгшэ Ли Цзи-шэнь, Хитадай Демократическа Лигын түрүүлэгшын уялгые гүйсэдхэгшэ Шэнь Цзюнь-жу, гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшонор Чжан Вэнь-тянь, Ван Цзя-сян, Чжан Хань-фу, Цзи Пын-фэй, Хитадай ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд, Пекин городой арадай комитедэй түрүүлэгшэ Пын Чжэнь. СССР-эй хэрэгүүдээр КНР-тэ байгаа саг зуурын этигэмжэтэ Я. М. Ломакин, Советскэ посольствын хүдэлмэрилэгшэд, Пекиндэ байһан хариин гүрэнүүдэй хэдэ хэдэн посольствонууд болон миссинүүдэй толгойлогшонор ДРВ-гэй правительственна делегацие мүн лэ үдэшэлсөө.

ДРВ-гэй правительственна делегацие үдэшэхэ үедэ аэродром дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаһан, ДРВ-гэй, КНР-эй гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэһэн байна. Президент Хо Ши Минэй, мүн ДРВ-гэй правительственна делегациин гэшүүдэй һууһан самолёт Пекинэй сагаар үглөөнэй 7 часта Пекинскэ аэродромһоо ниидэн дэгдэжэ Монголой Арадай Республикын столица —Улан-Батор руу шэглэбэ. КНР-тэ байгаа советскэ посольствын советник Т. Ф. Скворцов, ДРВ-дэ байгаа МНР-эй посол Б. Очирбат гэгшэд ДРВ-гэй правительственна делегацие үдэшэлсэбэ.

Үхибүүдые хамгаалха асуудалаар эхэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресс

ЛОЗАННА, июлиин 8. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Эхэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгрессэй үсэгэлдэрэй үдэшын заседаниин эхиндэ конгрессэй мандатна комиссие ба секретариадые делегадууд нэгэн дуугаар һунгаа.

Орадур Сюр Глан гэжэ французска багахан городые 1944 оной июньдэ гитлеровецүүд үнэһэн тобориг болгоһон байгаа. Энэ городой хүн зоной дундаһаа аза боложо амиды үлэһэн хэдэхэн эхэнэрнүүдэй нэгэн г-жа Сенон үгэ хэлээ. Тэрэнэй хэлэһэн үгые конгрессто хабаадагшад тон ехэ анхаралтайгаар шагнаа. Городой хүн зонине үгы хэһэн тэдэ жэгшүүритэ муухай үдэрнүүд тухай хөөрэхэ зуураа, г-жа Сенон хадаа шэнэ дайнай аюулда эсэргүү тэмсэлдэ нягтаар нэгэдэн жагсахые эхэнүүдые уряалаа. «Манай хүсэн—дэлхэйн эхэнүүдэй хүсэн угаа ехэ. Дайн хэрэггүй гэжэ бидэнэр бултандаа мэдүүлнэбди» гээд тэрэ хэлээ.

Польско сеймын депутат Алиса Мусалова дэлгэрэнгы үгэ хэлээ. Эб найрамдалай түлөө тэмсэхээр Польшын эхэнэрнүүдэй шууд шиидэнги байһан тухай тэрэ мэдүүлээ. «Амгалан ёһоор тэмсэл хэжэ шиидхэхын аргагүй тиимэ асуудалнууд байхагүй» гэжэ Мусалова онсо тэмдэглээ.

Конгрессэй трибунын дэргэдэ Ирен Черви (Итали) ерээд, өөрынгөө бүлын гашуудалтай хуби заяан тухай хөөрөө. Червиин эрэ нүхэр ба долоон ахадүүнэр хадаа итальянска эрэлхэг патриодууд—фашизмда эсэргүү зэбсэгтэ тэмсэлэй үедэ наһа бараһан байгаа. Дайнай үедэ хоёр үхибүүдээ, бүхы дүтын хүнүүдээ тэрэ алдаһан байна. Черви хадаа эб найрамдалай политика ябуулхыень бүхы правительствонуудһаа эрихыень конгрессые уряалаа. «Бүхы дэлхэйн эхэнүүд һэрэмжэтэй байхабди!» гэжэ тэрэ хэлээ.

Удаань олон үнгын бүдүүдые бариһан ехэ делегаци зал соо орожо ерээ. Ингэжэ Миланай, Флоренциин, Неаполиин, Болониин болон Италиин бусад городуудай эхэнүүд дайнай үедэ наһа бараһан итальянска хүүгэдэй списогүүдые ехэ бүдүүд дээрэ бэшээд эльгээһэн байна. Итальянска эхэнэрнүүдэй баһа нэгэ делегаци хүүгэдэй фото зурагуудтай олон тоото альбомуудые конгрессэй президиумдэ дамжуулан үгөө. Эдэ фото зурагууд дээрэ харуулагдаһан өөһэдынгөө үхибүүдэй ами наһанай ба зол жаргалай түлөө тэмсэхээр хүсэд шиидэнги байһанайнгаа тэмдэг болгон Италиин элдэб городуудай болон тосхонуудай эхэнүүд эдэ альбомуудые эльгээһэн байна.

Конгресс хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

Хитадай Арадай Республикын правительствын, Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын хамтын коммюнике

ПЕКИН, июлиин 8. (ТАСС). 1955 оной июлиин 7-до баталагдаһан, «Хитадай Арадай Республикын правительствын ба Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын хамтын коммюнике» Пекиндэ тунхаглагдаба.

Коммюнике соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Президент Хо Ши Мин толгойлогшотойгоор Вьетнамай Демократическа Республикын правительственна делегациин Хитадта ерээд байһан үедэ КНР-эй правительственна делегаци, ДРВ-гэй правительственна делегаци КНР-эй түрүүлэгшэ Мао Цзе-дунай ба ДРВ-гэй президент Хо Ши Минэй тогтооһон принципэй үндэһөөр Пекиндэ июниин 27-һоо июлиин 7 болотор хэлсээ хэбэ.

Хитадай Арадай Республикын талаһаа КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьер Чжоу Энь-лай, премьерэй орлогшонор Чэнь Юнь, Дэнь Сяо-пин, гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшонор Чжан Вэнь-тянь, Ван Цзя-сян, барилгын хэрэгүүдые эрхилхэ Гүрэнэй Комитедэй түрүүлэгшэ Бо И-бо, түмэр замай министр Тэн Дай-юань, гадаадын худалдаа наймаанай министр Е Цзи-чжуан, дээдэ һургуулинуудай министр Ян Сю-фын хэлсээндэ хабаадалсаа.

Вьетнамай Демократическа Республикын талаһаа ДРВ-гэй президент ба премьер-министр Хо Ши Мин, Вьетнамай ажалшадай партиин генеральна секретарь Труонг Шин, ДРВ-гэй финансын министр Ле Ван Хьен, промышленностиин ба худалдаа наймаанай министр Фан Ань, гэгээрэлэй министр Нгуен Ван Ксюен, хүдөө ажахын ба ой модоной ажахын министр Нгуен Ксюан Ием, гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Унг Ван Кьсем, президентын канцеляриин начальник, министрын орлогшын нэрэзэргэтэй Нгуен Дуи Тринь, элүүрые хамгаалгын министрын орлогшо Фан Нгок Тханк, КНР-тэ байгаа ДРВ-гэй посол Хоанг Ван Хоан хэлсээндэ хабаадалсаа.

Хэлсээнэй үедэ хоёр таланууд КНР-тэ ба ДРВ-дэ хамтадань шухала байһан асуудалнуудые, мүн тэрэшэлэн мүнөөнэй уласхоорондын байдалда шухала удхашанартай асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ.

Женевскэ зүблөөн дээрэ тодорхойлогдоһон, сэрэгүүдые бүлэглэхэ ба байрыень урилха хүдэлмэри дүүргэгдээ гэжэ хэлсээнэй үедэ хоёр таланууд хангалтатайгаар тэмдэглэбэ. Индо-Хитадай гурбан гүрэнүүдые хинан хараха Индиин, Польшын ба Канадын түлөөлэгшэдһөө байгуулагдаһан, Индиин түлөөлэгшэ түрүүлэгшэтэй уласхоорондын комисси Женевскэ хэлсээнүүдые дүүргэлтын хойноһоо хинан харалгынгаа үедэ ехэ туһа нэмэри хээ. Хинан хараха уласхоорондын комисси болбол Женевскэ хэлсээнүүдые бүрин бэелүүлхэ ябадал хангаха хэрэгтэ саашадаашье эдэбхитэй үүргэ дүүргэжэ шадаха гэжэ хэлсээндэ хабаадаһан хоёр таланууд найдана.

Гэхэтэй хамта, энэ хоёр таланууд тэрэшэлэн иимэ юумэдэ анхаралаа хандуулна: Женевскэ хэлсээнүүдые бэелүүлгын үедэ тэрэниие эбдэхэ ба һаад ушаруулха ябадал үзэгдэһэн аад, мүнөө үедэ эдэ хэлсээнүүдые эбдэхэ шэнэ аюул бии болоо. Удангүй Женевскэ хэлсээнүүдэй һүүлээр США-гэй правительство Женевскэ хэлсээнүүдые эбдэжэ, Урда Вьетнам, Камбоджа ба Лаосые Манильска договорой ёһоор «хамгаалалгын» гэжэ нэрэтэй райондо оруулаа, мүн тэрэшэлэн Урда Вьетнамые США-гэй колони ба сэрэгэй плацдарм болгохын тула Урда Вьетнамай нютагай сэрэгүүдые зэбсэглэлгэ ба һургалгаяа шангадхаа. Вьетнамда бүгэдэниитын һунгалта тушаа зүбшэн хэлсэлгэ үнгэргэлгэдэ США мүнөө үедэ улам бүри ехээр һаад ушаруулна, Вьетнамда эб найрамдал бэхижүүлхэ ба оронние нэгэдүүлхэ хэрэгые таһалдуулха гэжэ оролдоно. США-гэй правительство Женевскэ хэлсээнүүдые эбдээд, сэрэгэй туһаламжа тухай хэлсээ Камбоджотой баталаа, тэрээнһээ гадна, Лаосой болон Камбоджын нейтралитет эбдэхын, Индо-Хитадтахи эб найрамдалай хэрэгтэ аюул тохёолдуулхын тула Лаостой мүн тиимэ хэлсээ баталхые һэдэжэ байна. Женевскэ хэлсээнүүдые эбдэлэг иимэ ябуулганууд болюулагдаха, тиихэдэ Женевскэ хэлсээнүүд бүрин дүүргэгдэхэ ёһотой гэжэ хэлсээндэ хабаадалсаһан хоёр таланууд нэгэн һаналтайгаар тоолоно.

Бүхы орон дотор бүгэдэниитын һунгалта үнгэргэжэ, Вьетнамые эбэй ёһоор нэгэдүүлхэ тухай Женевэдэ туйлагдаһан хэлсээнүүдэй үндэһөөр Вьетнамай хоёр хубиин эрхэ түгэс засагаархид бүгэдэниитын һунгалта үнгэргэхэ асуудалаар 1955 оной июлиин 20-до зүбшэн хэлсэлгэ эхилхэ, тиигэжэ Индиин, Польшын ба Канадын түлөөлэгшэдһөө байгуулагдаһан уласхоорондын комиссиин хиналта доро 1956 оной июльдэ бүгэдэниитын сүлөөтэ һунгалта үнгэргэхэ ба бүхы Вьетнамые нэгэдүүлхэ ёһотой. Вьетнамай Демократическа Республикын правительство Женевскэ хэлсээнүүдые үнэн зүрхэнһөө бэелүүлжэ үргэлжэлхөөр шиидэнхэй байна, тиин бүгэдэниитын һунгалтада хабаатай асуудалнуудые Урда Вьетнамай эрхэ түгэс засагаархидтай зүбшэн хэлсэхээр бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлээ һэн.

Женевскэ зүблөөндэ хабаадаһан оронууд Женевскэ хэлсээнүүдые бодотоор бэелүүлхэ ябадал хангахын түлөө харюусалгатай байха ёһотой гэжэ хэлсээндэ хабаадаһан хоёр таланууд нэгэн һаналтайгаар шиидэбэ. 1955 оной июниин 22-то СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын ба Индиин Премьер-Министрын хамтын мэдүүлгэ соо табигдаһан уряае хоёр таланууд бүрин гүйсэд зүбшөөнэ. Хэлсээнүүдэй условие бэелүүлхэ үүргэтэй бүхы правительствонууд хадаа хэлсээнүүдэй зорилгонуудай бүрин дүүргэгдэжэ шадагдахын тула өөһэдынгөө уялгануудые дүүргэхые оролдон, хамаг шадаха юумэеэ хэхэ ёһотой, политическэ талаарнь гуримшуулха хэрэгтэй газартань һунгалтын үнгэргэгдэхэ байгаа һаань, дурсагдаһан правительствонуудай хүсэлэлгэ хэлсээнүүдэй условие бүрин бэелүүлгэдэ зорюулагдаха ёһотой гэжэ уряа соо хэлэгдэһэн байгаа. Ороноо нэгэдүүлхын зорилгоор хойто ба урда талын хэлсээнүүдые, мүн бүгэдэниитын сүлөөтэ һунгалта үнгэргэхэ гэһэн вьетнам арадай хүсэлэлгэ хадаа Женевскэ хэлсээнүүдые дэмжэдэг эб найрамдалда дуратай бүхы гүрэнүүд ба арадуудай үмэнэһөө хамаг бүхы дэмжэлгэ заатагүй абаха гэжэ хэлсээндэ хабаадаһан хоёр таланууд гүнзэгыгөөр найдана.

Азиин ба Африкын оронуудай түүхэтэ удхашанартай конференци хадаа социальна элдэб системэтэй гүрэнүүдэй зүбшэн ойлголсожо хүдэлмэрилгын жэшээ боложо үгөө. Хэлсээндэ хабаадаһан хоёр таланууд Азиин ба Африкын оронуудай конференциин нүлөөгэй үдэр бүри ургажа байхые хангалтатайгаар ажаглан харана. Хэлсээндэ хабаадагша хоёр таланууд һүүлэй үедэ Советскэ Союзай, Индиин ба эб найрамдалда дуратай бусад гүрэнүүдэй хэһэн ба эб найрамдалай хэрэгэй хүгжэлтэдэ туһалжа байгаа хэдэ хэдэн шухала алхамуудые халуунаар дэмжэнэ. Эб найрамдалда дуратай оронууд болон арадуудай хүсэлэлгэ гаргаһанай ашаар, уласхоорондын түгшүүрилэй һуларалгын тэмдэгүүд бии болоо. Гэбэшье, шэнэ дайнай аюул үшөө зайсуулагдаадүй, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал үшөөл үндэһөөрөө һайжараадүй, зарим томо гүрэнүүдэй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад «хүсэ баримталалгын политика» гэгдэдэгые үшөөл баримталжа байһаар. Сэрэгэй блогуудые байгуулха, сэрэгэй базануудые бариха, яаралтайгаар зэбсэглэхэ, дайе пропагандалха гэһэн гол зорилготой «хүсэ баримталалгын политика» хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө, аюулгүй байдалые хамтаараа хамгаалхын түлөө тэмсэгшэ бүхы дэлхэйн арадуудай ниитэ хүсэл эрмэлзэлдэ эрид харша байна гэжэ хоёр таланууд тоолоно.

Хэлсээндэ хабаадагша хоёр таланууд хадаа эбтэй амгаланаар зэргэлэн ажабайха табан принципые улам олон гүрэнүүд мэдэржэ ба хүлеэн абажа байна гэжэ хангалтатайгаар тэмдэглэнэ. Уласхоорондын харилсаанууд дотор бэе бэедээ этигэлсэдэг бололго, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые зайсуулга, оронуудай хоорондоо хани ёһоор харилсан ажаллалгые хүгжөөлгэ хадаа дурсагдаһан принципүүдые дэлхэйн оронуудай хоорондынгоо харилсаануудай хүтэлбэрилхы принцип болгон бүгэдэниитээрээ абаха ябадалһаа дулдыдаха байна гэжэ хоёр таланууд тоолоно.

Хитадай Арадай Республика ба Вьетнамай Демократическа Республика эбтэй амгаланаар зэргэлэн ажабайлгын табан принциптэй зохилдуулан, бүхы оронуудтай таатай зохид ба хани ёһоной харилсаануудтай болохые, илангаяа тэдээние тойроһон гүрэнүүдтэй һайн хүршэнэрэй харилсаа тогтоохые хүсэнэ гэжэ хоёр таланууд мэдүүлнэ.

Хитад арад ба вьетнам арад национальна сүлөөрэлгынгөө тэмсэл дундуур бэе бэедээ хододоо гүнзэгыгөөр талархадаг, бэе бэеэ дэмжэдэг байгаа. Мүнөө үедэ хитад арад өөрынгөө Эхэ ороной суверенитедые, территориальна бүрин бүтэн байлгые хамгаалхын тулада, өөрынгөө территорие — Тайвань аралые сүлөөлхын түлөө тэмсэжэ байна. Вьетнам арад мүнөө үедэ оронойнгоо урда ба хойто тала хоёрой хоорондо хэлсээ хэжэ, мүн сүлөөтэ һунгалта үнгэргэжэ, ороноо нэгэдүүлхэ зорилгоор эб найрамдалда дурагай, нэгэдэмэл, бэеэ даанхай, демократическа, һалбаран мандажа байдаг ба хүсэ ехэтэй шэнэ Вьетнамые байгуулхын түлөө тэмсэжэ байна. Хэлсээндэ хабаадагша хоёр таланууд хитад арадай ба вьетнам арадай үнэн зүб тэмсэлые бүрин һайшаан дэмжэнэ, мүн тэдээнэй тэмсэлэй заатагүй илаха байһанда гүзэгыгөөр этигэнэ.

Хоёр таланууд хадаа Хитадай Арадай Республикын ба Вьетнамай Демократическа Республикын экономическа болон техническэ харилсан ажаллалга, тус хоёр ороной арадуудай амгалан байгуулгадахи оролдолгодо туһа хүргэхэ гэжэ нэгэн һаналаар тоолоно.

Удаан үргэлжэлһэн дайнай шархануудые эдэгээжэ, арадайнгаа ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ хэрэгтэнь вьетнам арадта туһалхын тулада Хитадай Арадай Республикын правительство Вьетнамай Демократическа Республикын правительствода 800 миллион юань бусаалтагүйгөөр үгэхэ гэжэ шиидээ. Хитадай Арадай Республика түмэр замуудые, гол мүрэнэй пристаньнүүд болон шоссейнэ хүүргэнүүдые заһабарилгада ба һэргээн бодхоолгодо, мүн урдань байһан бүд нэхэлгын фабрикануудые, арһанай заводуудые, медицинскэ түхеэрэлгэ, электротүхеэрэлгэ, хүдөө ажахын зэмсэгүүдые, саарһа болон бусад зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг предприятинуудые һэргээн бодхоохо ба шэнээр бариха хэрэгтэнь Вьетнамда туһаламжа үзүүлхын тулада энэ мүнгэн зөөрие зорюулха байна. Хоёр гүрэн техническэ харилсан ажаллалгые бүхы хэмжээгээр бэелүүлхэ гэжэ хоёр таланууд нэгэн һаналаар зүбшэбэ. Хитад хадаа һэргээн бодхоохые, шэнээр барихые Вьетнамай шухалада тоолоһон заводууд, түмэр замууд, шоссейнэ харгынууд, хүргэнүүд болон бусадые бариха проёкт зохёолгодо, тэдээние барилгада туһалха, мүн техническэ хүдэлмэрилэгшэдые Вьетнамда эльгээхэ байна, тиихэтэй хамта үйлэдбэриин зарим һалбаринуудта һуралсахынь тулада Вьетнам өөрынгөө хүдэлмэришэдые Хитад эльгээхэ байна.

Хоёр ороной арадай ажахые хүгжөөлгэдэ ба арадуудай ажабайдалые һайжаруулгада туһалхын тулада тэгшэ эрхын ба али али таладаа ашагтай байлгын принципэй үндэһөөр хоорондоо худалдаа наймаае саашадаа үргэдхэхэ гэжэ хоёр таланууд зүбшэһэн байна.

Хитад ба вьетнам арадууд хоорондоо урда сагһаа хойшо культурна заншалта холбоо барисаатай байһан юм. Культурын, гэгээрэлэй ба элүүрые хамгаалгын талаар харилсан ажаллалгые саашадаа үргэдхэхэ, дүй дүршэлөө абалсаха, бэе бэеһээ һургаал абаха зорилгоор хоёр таланууд культурна делегацинууд болон студентнэрые бэе бэедээ эльгээлсэжэ байха, аппаратура болон материалнуудые абалсажа байха гэжэ хоёр таланууд нэгэн һаналаар зүбшэбэ. Хитадай Арадай Республика өөрынгөө зүгһөө техническэ хүдэлмэрилэгшэдые Вьетнам эльгээхэ, культурын, гэгээрэлэй ба элүүрые хамгаалгын талаар вьетнам арадай ажал-ябуулгада туһалхын тулада энэ зорилготой холбоотой материалнууд ба аппаратурые Вьетнамда бэлэг болгон үгэнэ. Хоёр гүрэнэй арадуудай культурна хани барисаае үргэдхэлгэ хадаа хоёр арадуудай хоорондын нягта хани барисаае саашадань бэхижүүлхэ ба хүгжөөхэ хэрэгтэ туһалха байна гэжэ хоёр таланууд нэгэн һаналаар тоолоно.

Хэлсээндэ хабаадагша хоёр таланууд хадаа үнэн сэдьхэлэй ба нэгэн һаналай оршон байдалда үнгэрһэн тус хэлсээн хоёр ороной арадуудай нэгэдэлэй ба хани барисаанай үргэдэлгын аша туһада, тэдээнэй үнэн зүб тэмсэлэй аша туһада алба хэхэһээ гадна, эб найрамдал хамгаалхын түлөө бүхы дэлхэйн арадуудай тэмсэлэй ниитэ хэрэгэй аша туһада зайлашагүй туһалха байна гэжэ гүнзэгыгөөр этигэнэ».

ДРВ-гэй правительственна делегаци Улан-Батор ерэб

УЛАН-БАТОР, июлиин (ТАСС). Советскэ Союз ошож ябаа президент Хо Ши Мин түрүү тэй Вьетнамай Демократическ Республикын правительственна легаци мүнөөдэр Улан-Батор ерэб Монголой Арадай Республикы премьер-министр Ю. Цеденба Арадай Агуу ехэ Хуралай президи мэй түрүүлэгшэ Ж. Самбу, Монголой Арадай Революционно парти ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Д. Да ба, МНРП-гэ ЦК-гэй секрета Лхамосурун, премьер-министры орлогшонор Лубсан, Майдар, м нистрнүүд, ниитын ба хэблэлэй т лөөлэгшэд делегацие Улан-Бато рай аэродром дээрэ угтаа. СССР һээ МНР-тэ байгаа саг зуурын эт гэмжэтэ С. С. Дашьян, КНР-һэ КНДР-һээ, ВНР-һээ Монголо Арадай Республикада байгаа по солнууд, тэдэ посольствонуудай х рюусалгата хүдэлмэрилэгшэд Вье намай Демократическа Республи кын правительственна делегаци мүн лэ угталсаа. Вьетнамай Демо кратическа Республикын правитель ственна делегацие угтахын тула хүндэлэлэй харуул жагсаагдаһа МНР-эй, ДРВ-гэй Гүрэнэй гимн нүүд гүйсэдхэгдэһэн байна.

Вьетнамай Демократическа Рес публикын правительственна деле гациин МНР-тэ ерэһэнтэй дашарам дуулан Улан-Баторта ажалшада митинг болоо. МНР-эй премьер министр Цеденбал митинг дээр амаршалгын үгэ хэлээ. ДРВ-гэ президент Хо Ши Мин митинг дээр харюугай үгэ хэлэһэн байна.

Вьетнамай Демократическа Рес публикын правительственна делега циин хүндэлэлдэ Ю. Цеденбал үдэ шэлэн уулзалга эмхидхээ.

Баруун Германиин хүн зон ГДР-тэ олоороо ерэнэ

Үнгэрэгшэ жэлдэ Баруун Германи һаа Германска Демократическ Республикада 58 мянган хүн ерэ гэжэ тэрьедэгшэдэй хэрэгүүдые эр хилхэ бонноко министерствын түлөө лэгшэ пресс-конференци дээрэ мэ дүүлээ. 1954 оной турша соо Баруун Германиһаа ГДР-тэ ерээшэдэй тоо бодото дээрээ нэгэ дахин шахуу олон юм.

СПОРТ

Футболоор ба волейболоор БМАССР-эй түрүү һууриин түлөө

Футболоор БМАССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Хоридо болобо. Эндэ Яруунын, Заиграйн, Хэжэнгын, Хоринн аймагуудай команданууд хабаадалсаа.

Түрүүшын үдэр Хоринн ба Хэжэнгын аймагуудай футболистнар наадаа. Тиин шанга тулалдаанай удаа хоринхид 2:1 тоотойгоор илаһан байна.

Яруунын ба Заиграйн аймагай футболистнуудай уулзалгада заиграйнхид 8:1 тоотойгоор шүүгээ.

Мүрысөөнэй 2-дохи үдэртэ финальна уулзалга болоо. Түрүүшын үдэр илажа гараһан Заиграйн ба Хоринн аймагуудай футболистнар түрүү һууриин түлөө зоримгойгоор тэмсээ. Эсэстээ хоринхид 2:0 гэһэн тоотойгоор айлшадаа шүүһэн байна. Ингэжэ Хоринн аймагай команда түрүү һуури эзэлһэн Кабанскын аймагай командатай уулзаха эрхэ олобо.

Футболистнуудай мүрысөөнтэй зэргэшэн волейболистнуудай уулзалганууд эндэ болоһон байна. Заиграйн аймагай волейболистнууд хоринхидтай түрүүлэн уулзаа. Энэ мүрысөөндэ хоринхид һайн амжалта туйлаба. Яруунын ба Хэжэнгын волейболистнуудай мүрысөөн һонирхолтойгоор үнгэрөө. Яруунынхид шүүгдээ.

Удаань Хэжэнгын ба Хоринн эхэнэр волейболистнууд наадаа. Эндэ хэжэнгынхид илаһан байна.

Волейболоор эрэшүүлэй командануудай хоорондо кустын финальна уулзалга боложо, хэжэнгынхид хоринхидые 2:0 тоотойгоор шүүгээ. Мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор Хэжэнгын аймагай эрэшүүлэй ба эхэнэрнүүдэй волейбольно команданууд хахад финалда наадаха эрхэ олобо.

Июлиин 10—11-нэй үдэрнүүдтэ футболоор Кабанскын, Зэдын, Бичурын кустнуудта мүрысөөнүүд үнгэргэгдэхэ. Эндэ илажа гараһан команданууд Улан-Удэ ерэжэ, хахад финальна уулзалгада хабаадалсаха байна.

Е. Николаев.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря —27-37, партийной жизни, сельского хозяйства— 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00503. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 3767